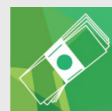

Különjelentés

Fenntartható finanszírozás:

Következetesebb uniós fellépésre van szükség ahhoz, hogy a finanszírozási források fenntartható beruházásokra irányuljanak

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Tartalomjegyzék

	Bekezdés
Összefoglaló	I–IX
Bevezetés	01–09
Az ellenőrzés hatóköre és módszere	10–14
Észrevételek	15–81
A fenntartható finanszírozással kapcsolatos uniós intézkedések szükségesek voltak, de nem kezelik az összes fő problémát	15–53
A tervezett intézkedések helyesen összpontosítottak annak átláthatóbbá tételére, hogy mi fenntartható	16–21
A nem fenntartható tevékenységek környezeti és társadalmi költségének tükrözésére irányuló intézkedések elégtelenek voltak	22–26
Számos intézkedést késedelmek jellemeztek, és további lépésekre van szükség ahhoz, hogy működőképessé váljanak	27–53
A beruházásokhoz nyújtott uniós pénzügyi támogatás nem alapul következetes fenntarthatósági kritériumokon	54–81
Az EBB fontos szerepet tölt be a fenntartható finanszírozásban	55–63
Az ESBA-támogatás nem terjedt ki minden olyan területre, ahol a leginkább szükség van fenntartható beruházásokra	64–73
Az uniós költségvetésben nincsenek következetes, tudományosan megalapozott kritériumok a jelentős környezeti kár megelőzésére	74–81
Következtetések és ajánlások	82–91

Mellékletek

I. melléklet. A magas szintű szakértői csoport főbb ajánlásainak megjelenése a cselekvési tervben

II. melléklet. Az uniós cselekvési tervben foglalt intézkedések megvalósítása és eredményei

III. melléklet. A cselekvési tervvel kapcsolatos legfontosabb és legújabb fejlemények

IV. melléklet. Az uniós taxonómia időrendi áttekintése

V. melléklet. Nemzeti energia- és klímatervek (NEKT): a beruházási igények tagállami becslése és ismertetése

VI. melléklet. A fenntartható gazdaságra való átállás finanszírozásáról szóló új bizottsági stratégia

Mozaikszavak és rövidítések

Glosszárrium

A Bizottság és az EBB válaszai

Időrendi áttekintés

Ellenőrző csoport

Összefoglaló

I Az Európai Unió (EU) és tagállamai 2015-ben aláírták a Párizsi Megállapodást. Az aláíró felek törekvése, hogy globális szinten erősebb választ adhassanak az éghajlatváltozás okozta fenyegetésre. A megállapodás egyik célja, hogy a pénzügyi források áramlása összhangban álljon az üvegházhatású gázok alacsonyabb szintű kibocsátására és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődésre irányuló erőfeszítésekkel. Széleskörű egyetértés van abban, hogy a nulla nettó szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő áttéréshez jelentős köz- és magánberuházásokra lesz szükség.

II 2018-ban a Bizottság cselekvési tervet határozott meg a fenntartható finanszírozásra vonatkozóan, olyan intézkedésekkel, mint a magánfinanszírozás fenntartható beruházások felé való átirányítása, az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó pénzügyi kockázatok kezelése, valamint a fenntartható vállalatirányítás javítása a magánszektorban. Egyidejűleg a Bizottság és az Európai Beruházási Bank további erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy támogatásként közfinanszírozást nyújtson fenntartható beruházásokhoz, különösen az éghajlat-politikai intézkedésekhez kapcsolódóan.

III Megvizsgáltuk, hogy a megfelelő intézkedéseket hozza-e meg a Bizottság annak érdekében, hogy a finanszírozás fenntartható beruházásokra irányuljon. Ellenőrzésünk elsősorban arra irányult, hogy a 2018. évi cselekvési terv foglalkozott-e a fenntartható finanszírozáshoz kapcsolódó fő kérdésekkel, és időben végrehajtásra került-e. Emellett értékeltük, hogy következetes fenntarthatósági kritériumokon alapul-e az uniós pénzügyi támogatás, és hozzájárul-e a fenntartható beruházások támogatásához.

IV Jelentésünk hozzájárulhat a fenntartható gazdaságra való átállás finanszírozásáról szóló – a 2018. évi cselekvési terv keretében megkezdett intézkedéseket lezáró, illetve azokra épülő – 2021. évi stratégia végrehajtásához.

V Megállapításunk szerint következetesebb uniós fellépésre van szükség ahhoz, hogy a köz- és magánfinanszírozás fenntartható beruházásokra irányuljon. Miközben a Bizottság intézkedései elsősorban a piaci átláthatóság növelésére irányultak, ezeket a fellépéseket nem kísérték olyan intézkedések, amelyek kezelnék a nem fenntartható gazdasági tevékenységek költségének kérdését. Ezenkívül a Bizottságnak következetes kritériumokat kell alkalmaznia ahhoz, hogy meghatározza, mennyire fenntarthatóak a költségvetéséből finanszírozott beruházások, és hogy inkább a fenntartható beruházási lehetőségek teremtésére irányítsa erőfeszítéseit.

VI A konkrét szabályozási intézkedéseket illetően megállapítottuk, hogy a tervezett intézkedések helyesen összpontosítottak az átláthatóság javítására – egyrészt arra vonatkozóan, hogy mely beruházások fenntarthatóak, másrészt pedig arra, hogy miként tesznek jelentést a vállalkozások és a pénzügyi ágazat a fenntarthatóságról. Számos fellépés késedelmet szenvedett, és alkalmazhatóságukhoz még további lépésekre van szükség. A vártnál több időbe telt például a fenntartható tevékenységek egységes osztályozási rendszerének (uniós taxonómia) elkészítése, amely a pénzügyi termékek címkézésének és a vállalatok számára előírt, fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételek szabványosításának alapját képezi. Megítélésünk szerint ezek az intézkedések nem lesznek teljes mértékben hathatósak, ha nem kísérik őket kellő mértékben olyan intézkedések is, amelyek tükrözik a nem fenntartható tevékenységek környezeti és társadalmi költségeit.

VII Ami az uniós pénzügyi támogatást illeti, megállapítottuk, hogy az EBB jelentős szerepet tölt be a fenntartható beruházások támogatásában és az uniós taxonómia alkalmazásában. Ugyanakkor az Európai Stratégiai Beruházási Alap által nyújtott beruházási támogatást elemezve kiderült, hogy az kevesebb támogatást nyújtott az éghajlat-politikai fellépésekre Közép- és Kelet-Európában, ahol pedig azokra nagy szükség van, mint más régiókban. Emellett az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó projektek tekintetében kevés pénzügyi támogatást találtunk: ezek nehezen tudnak magánfinanszírozást bevonni. Úgy gondoljuk továbbá, hogy az Unió nem kellően proaktív a fenntartható projektekből álló portfólió kialakításának támogatása terén, és nem aknázza ki maradéktalanul a nemzeti energia- és klímatervekben rejlő potenciált a fenntartható beruházási lehetőségek feltárása tekintetében.

VIII Azt is megállapítottuk, hogy nincsenek következetes és kötelező előírások arra nézve, hogy minden az uniós költségvetésből finanszírozott tevékenység esetében alkalmazni kellene a „jelentős károkozás elkerülését célzó elvet”. Ezenkívül az InvestEU-n kívül az uniós kiadási programokban nincsenek az EBB által alkalmazottakhoz hasonló követelmények az egyes beruházások társadalmi és környezeti normák mentén történő értékeléséhez. Ebből következően előfordulhat, hogy ugyanazon tevékenységek esetében nem kellően szigorú vagy egymástól eltérő kritériumokat alkalmaznak a környezeti és társadalmi fenntarthatóság meghatározásához attól függően, hogy melyik uniós programból történik a finanszírozás. Ezenkívül több, az uniós költségvetés éghajlat-politikai célokhoz való hozzájárulásának értékeléséhez és nyomon követéséhez alkalmazott kritérium nem annyira szigorú és tudományosan megalapozott, mint az uniós taxonómiához kidolgozott kritériumok.

IX A következő ajánlásokat tesszük a Bizottságnak:

- hajtsa végre a cselekvési terv intézkedéseit, és tegye egyértelművé a megfelelésre és az ellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseket;
- az üvegházhatásúgáz-kibocsátás beárazásával jobban járuljon hozzá a fenntartható finanszírozáshoz;
- számoljon be az InvestEU éghajlatpolitikával és környezettel kapcsolatos eredményeiről;
- törekedjen jobban egy fenntartható projektekből álló portfólió létrehozására;
- az uniós költségvetés egészére nézve alkalmazza következetesen a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elvet és az uniós taxonómia szerinti kritériumokat;
- kövesse nyomon a cselekvési terv és más jövőbeni stratégiák eredményeit, és számoljon be róluk.

Bevezetés

01 Az Európai Unió (EU) és tagállamai 2015-ben aláírták a Párizsi Megállapodást. Az aláíró felek törekvése, hogy globális szinten erősebb választ adhassanak az éghajlatváltozás okozta fenyegetésre. A megállapodás egyik célja, hogy „a pénzügyi források áramlása összhangban álljon az üvegházhatású gázok alacsonyabb szintű kibocsátására és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fejlesztésére irányuló erőfeszítésekkel”¹. Az Unió és tagállamai emellett kötelezettséget vállaltak az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének megvalósítására². Szerződéseiben az Unió rögzíti a környezetvédelemmel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célokat, és elkötelezte magát az éghajlatváltozás elleni fellépésre irányuló nemzetközi erőfeszítések támogatása mellett.

02 Az éghajlatváltozás elismerten kockázatot jelent a pénzügyi rendszer stabilitására³ és a gazdaság egészére nézve. Az éghajlatváltozás következményei nemcsak az egyre szélsőségesebb időjárási események vagy a tengerszint-emelkedés gazdasági hatását foglalják magukban („fizikai kockázatok”), hanem kiterjednek annak kockázatára is, hogy a beruházások veszítenek értékükből amiatt, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez kapcsolódóan változnak a szakpolitikák, a technológiák és a jogi keretek („átmeneti kockázat”). Az Európai Központi Bank (EKB) egész gazdaságra kiterjedő éghajlati stressztesztje azt mutatja, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok vállalatokra és bankokra gyakorolt hatása akár recessziót is okozhat, de a pénzügyi piac összeomlását is előidézheti⁴.

03 A kihívás abban rejlik, hogy miként szervezhető meg és finanszírozható egy társadalmilag igazságos és környezeti szempontból fenntartható átállás a klímasemleges és reziliens gazdaságra. Széles körű egyetértés van abban, hogy az átálláshoz jelentős köz- és magánberuházásokra lesz szükség. Ehhez egyrészt finanszírozást kell bevonni a szén-dioxid-semleges gazdaság megvalósításához szükséges beruházások céljára, másrészt növelni kell a pénzügyi stabilitást, az üzleti és a beruházási döntésekbe környezeti, társadalmi és irányítási (ESG) szempontokat is beépítve („fenntartható finanszírozás”).

¹ Egyesült Nemzetek Szervezete, *Párizsi Megállapodás*, 2015.

² Európai Bizottság, *EU approach to sustainable development*.

³ EKB, *Financial Stability Review*, 2019. május; a Pénzügyi Stabilitási Tanács jelentése: *The implications of climate change for financial stability*.

⁴ EKB, *Shining a light on climate risks: the ECB's economy-wide climate stress test*, 2021.

04 A Bizottság még nem becsülte meg, hogy 2050-ig összességében milyen nagyságrendű beruházás szükséges a klímasemleges és reziliens gazdaságra történő, társadalmilag igazságos és környezeti szempontból fenntartható átálláshoz – ami egyaránt magában foglalja az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást (az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia). 2020-ban a Bizottság úgy becsülte, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig történő 55%-os csökkentésére vonatkozó cél eléréséhez csak az energiarendszerbe évente további mintegy 350 milliárd eurót kellene beruházni⁵. Emellett a Bizottság becslése szerint 2030-ig évi 100 milliárd és 150 milliárd euró között lesz az átfogó fenntartható környezetvédelmi beruházási hiány összege, és évi 142 milliárd euró a társadalmi beruházási igény⁶. Szakértők becslése szerint az EU27 országain belüli nulla nettó kibocsátás 2050-re történő eléréséhez évente összesen mintegy 1 billió összegű tőkekiadásra lehet szükség a 2021 és 2050 közötti időszakban⁷. Ez a becslés az árammal, a közlekedéssel és az épületekkel kapcsolatos, valamint az ipari, a mezőgazdasági és az energiaátviteli infrastruktúra terén alkalmazandó tiszta technológiákat és technikákat foglalja magában.

05 2016-ban a Bizottság felállított egy a fenntartható finanszírozással foglalkozó magas szintű szakértői csoportot, hogy az tanácsokkal szolgáljon a fenntartható finanszírozásra vonatkozó stratégia kidolgozásával kapcsolatban⁸. A szakértői csoport a civil társadalmat, a pénzügyi ágazatot és a tudományos köröket képviselő vezető szakértőkből, valamint európai és nemzetközi intézmények megfigyelőiből állt⁹. Amint arra a magas szintű szakértői csoport zárójelentése¹⁰ és más szakértők jelentései¹¹ rámutattak, a fenntartható beruházások előírt szintjének eléréséhez állami beavatkozásra lesz szükség, és legalább az alábbi fő kérdésekkel foglalkozni kell:

⁵ Európai Bizottság, *Az Unió helyzete: Kérdések és válaszok a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céltervvel kapcsolatban*, 2020.

⁶ Európai Bizottság, *„A Fenntartható Európa beruházási terv / Az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv”*, 2020, 1. o., lábjegyzet.

⁷ McKinsey & Company, *How the European Union could achieve net-zero emissions at net-zero cost*, 2020.

⁸ Európai Bizottság, *A bizottsági szakértői csoportok és más hasonló testületek nyilvántartása*.

⁹ Európai Bizottság, *High-Level Expert Group on sustainable finance (HLEG)*.

¹⁰ *Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2018.

¹¹ EBB és Bruegel, *Investment and growth in the time of climate change*, 2012.

- **A piacok nem tükrözik a gazdasági tevékenységek összes társadalmi és környezeti költségét:** A piac nem rendel megfelelő árat az üvegházhatásúgáz-kibocsátás negatív mellékhatásaihoz¹² és a nem fenntartható gazdasági tevékenységek egyéb negatív környezeti és társadalmi hatásaihoz¹³. Ezért számos vállalat, valamint állami és magánbefektető kevésbé érzi magát pénzügyileg ösztönözve arra, hogy döntéseibe beépítse a környezeti, társadalmi és irányítási szempontokat. Amint azt a magas szintű szakértői csoport megjegyezte, a pénzügyi rendszeren belüli fellépés nem helyettesíthet egy erőteljes szén-dioxid-árjelzést¹⁴.
- **A fenntartható tevékenységekkel kapcsolatos megfelelő átláthatóság és tájékoztatás hiánya:** Az, hogy az állami és a magánszektorban korlátozottan nyújtanak tájékoztatást a fenntarthatósággal kapcsolatban, információs aszimmetriát eredményezhet a befektetők és a befektetést befogadók között az eszközök fenntarthatósági teljesítményét illetően. A harmonizáció hiánya miatt a „zöld” fogalom meghatározások és kritériumok különbözőképpen értelmezhetők, és lehetőség nyílik a „zöldrefestésre”. A fenntartható beruházások iránti érdeklődés egyre nő, ám a befektetők nem rendelkeznek a megalapozott döntéshozatalhoz szükséges megbízható és összevethető adatokkal¹⁵.
- **Egyes fenntartható beruházások esetében magasabbak lehetnek a kockázatok és a finanszírozási költségek:** A jogi, politikai és technológiai környezetben bekövetkező változások növelhetik a fenntartható beruházások kockázatait. Emellett a fenntarthatósági előírások értékelése és az azoknak való megfelelés magasabb pénzügyi költségekhez vezethet a fenntartható tevékenységek esetében¹⁶. Bizonyos esetekben a fenntartható projekteket közpénzekből kell támogatni ahhoz, hogy pénzügyileg életképesek („bankképesek”) legyenek¹⁷.

¹² *Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2018, 11. o., 88–89. o.

¹³ OECD, *Sustainable and Resilient Finance: Making sense of the environmental pillar in ESG investing*, 2020.

¹⁴ *Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2018, 11. o.

¹⁵ Európai Bizottság, *Impact assessment accompanying the proposal for a directive on corporate sustainability reporting*, 2021.

¹⁶ IMF, *Global Financial Stability Report, October 2019, Chapter 6 - Sustainable Finance*, 2019.

¹⁷ *Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2018, 9. o.

Így például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó projekteknel gyakran nagy összegű kezdeti finanszírozásra van szükség és nem áramlanak be folyamatosan bevételek, a projektet követően nyújtott nem pénzügyi előnyök pedig nehezen mérhetők fel gazdaságilag.

- **Nincsenek egyértelmű információk a fenntartható beruházási igényekről és az elérhető projektekről:** Bizonyos ágazatokban és térségekben a fenntarthatóan befektetni kívánó befektetőknek nem állnak rendelkezésükre információk a fenntartható beruházási igényekről és az elérhető projektekről. Egyes esetekben az elérhető projektek hiányát az okozza, hogy a magánszférabeli projektfejlesztők és a közigazgatási szervek nem rendelkeznek elegendő kapacitással vagy know-how-val. Ez különösen a fenntartható infrastrukturális projekteknel jelent problémát, amelyeket bonyolult megtervezni, finanszírozni és végrehajtani, ugyanakkor szükségesek az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaságra történő áttéréshez¹⁸.

06 Az Unió felismerte, hogy e problémák kezeléséhez állami beavatkozásra van szükség. Így konkrétan kimondta, hogy olyan koherens stratégiára van szükség, amely a pénzügyi piacok szabályozására irányuló intézkedéseket ötvözi a fenntartható beruházásokhoz nyújtott pénzügyi támogatással. A befektetőkre, vállalatokra és egyéb pénzügyi piaci szereplőkre irányuló uniós szabályozási intézkedések segíthetnek a fenntartható beruházások felé átirányítani a magánfinanszírozást.

07 A magas szintű szakértői csoport ajánlásokat fogalmazott meg, amelyek alapul szolgáltak a Bizottság 2018. évi „Cselekvési terv: A fenntartható növekedés finanszírozása” című dokumentumához¹⁹ (a továbbiakban: a cselekvési terv). A cselekvési terv tíz „intézkedésből” áll (lásd: [1. ábra](#)).

¹⁸ Ua., 35. o.

¹⁹ Európai Bizottság, [Cselekvési terv: A fenntartható növekedés finanszírozása](#), 2018.

1. ábra. A cselekvési terv tíz intézkedése

1. intézkedés: Uniós taxonómia – a gazdasági tevékenységek és beruházások fenntarthatóságának osztályozására szolgáló közös rendszer létrehozása

2. intézkedés: Standardok és címkék – az Unió egészére kiterjedő standardok és címkék bevezetése a „fenntartható” pénzügyi termékek számára, segítve a beruházókat a fenntartható beruházások azonosításában

3. intézkedés: Beruházási támogatás – uniós pénzeszközök felhasználása a magánszférabeli fenntartható beruházások támogatásához, különösen az InvestEU programon keresztül

4. intézkedés: Befektetési tanácsadás – követelmények bevezetése a pénzügyi termékeket értékesítő intézmények számára, amelyek értelmében tanácsokkal kell ellátniuk a befektetőket a pénzügyi termékek fenntarthatóságával kapcsolatban

5. intézkedés: Fenntarthatósági referenciamutatók – referenciamutatók kidolgozása, lehetővé téve a befektetők számára a pénzügyi termékek fenntartható beruházásokkal kapcsolatos teljesítményének értékelését

6. intézkedés: Hitelminősítések – a hitelminősítő intézetek és a piackutatók ösztönzése arra, hogy a befektetők számára nyújtott tájékoztatásba jobban beépítsék a fenntarthatósági szempontokat

7. intézkedés: A befektetők kötelezettségei – az intézményi befektetők ösztönzése arra, hogy befektetési döntéseik meghozatalakor vegyék tekintetbe a fenntarthatóságot, és tájékoztassák vállalati és lakossági ügyfeleiket

8. intézkedés: Prudenciális követelmények – annak feltérképezése, hogy miként integrálhatók a fenntarthatósági szempontok a „prudenciális követelményekbe”, amelyek kötelezik a bankokat és a biztosítótársaságokat, hogy tartsanak fenn biztonságos eszközökből álló tartalékokat

9. intézkedés: A fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételek – az elsősorban az éghajlattal kapcsolatos fenntarthatósági kérdésekről történő vállalati beszámolás javítása

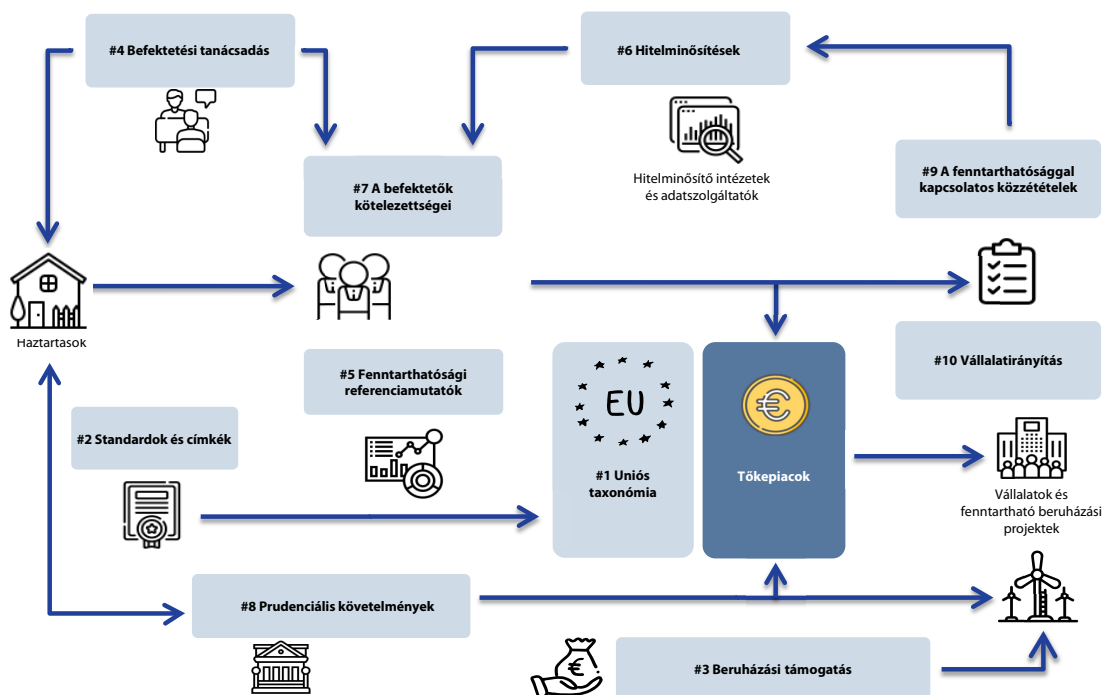

10. intézkedés: Vállalatirányítás – a vállalatirányítás erősítése, ösztönözve a pénzügyi szereplőket egy hosszabb távú és fenntarthatóságorientált szemléletmódra

Forrás: Európai Számvevőszék, az Európai Bizottság alapján.

08 A **2. ábra** bemutatja a cselekvési terv által javasolt különböző intézkedések összetettségét és összefüggéseit a fenntartható finanszírozásban érintett főbb érdekelt felek tekintetében.

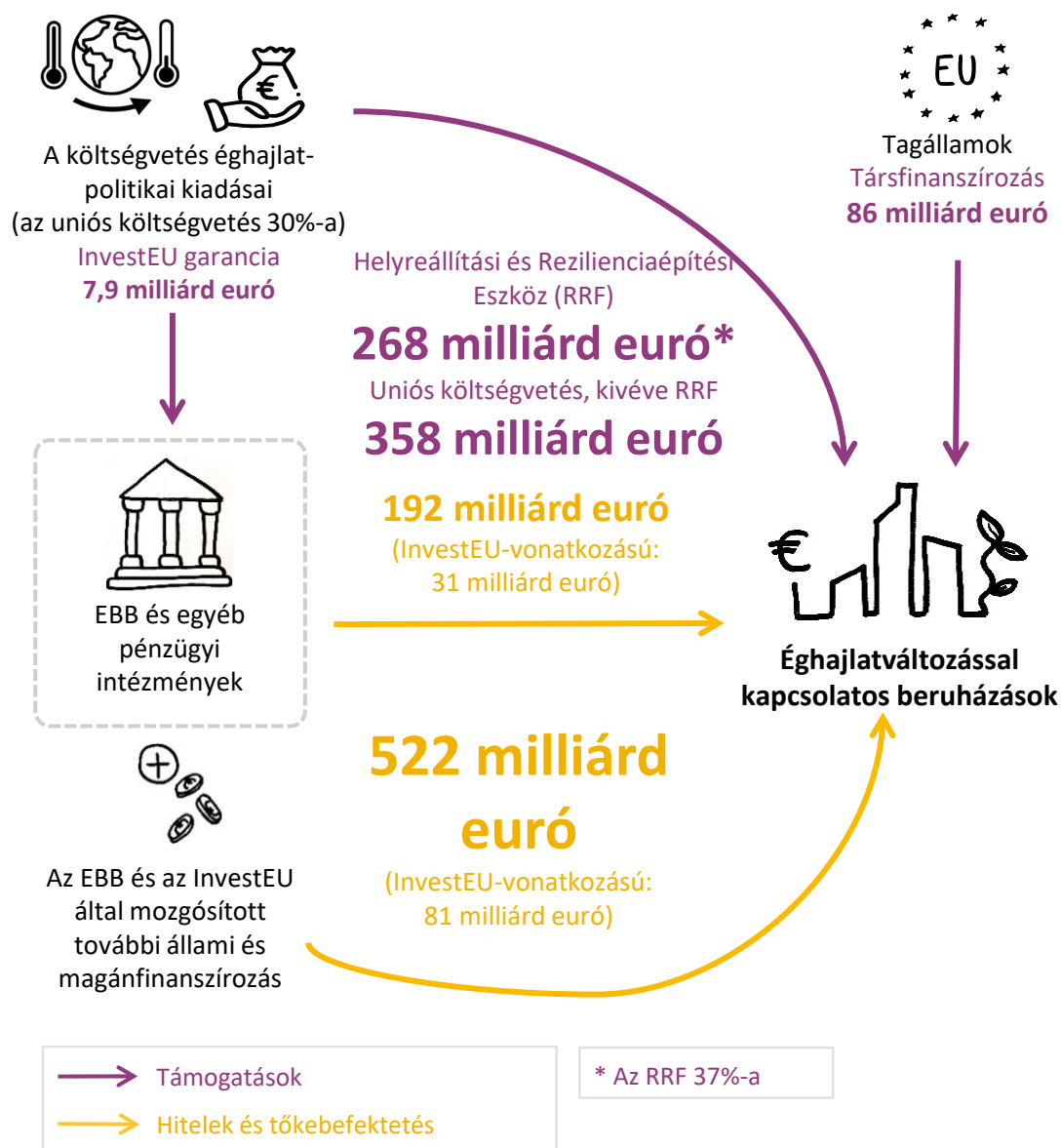
2. ábra. Érdekelt felek és a cselekvési terv intézkedései

Forrás: Európai Számvevőszék, az Európai Bizottság alapján.

09 A 2021 és 2027 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keret alapján az Unió támogatni kívánja az állami és magánberuházásokat azáltal, hogy az uniós költségvetés legalább 30%-át éghajlat-politikai intézkedésekre irányozza elő. Az uniós költségvetésre eső rész becslések szerint mintegy 358 milliárd eurót tesz ki, beleértve az InvestEU programhoz kapcsolódó 7,9 milliárd eurós költségvetési biztosítékot. Ezenkívül a tagállamoknak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében számukra folyósított források legalább 37%-át éghajlat-politikai intézkedések támogatására kell előirányozniuk. Ez a becslések szerint mintegy 268 milliárd eurót tesz ki. Ezzel párhuzamosan az Európai Beruházási Bank (EBB) mintegy 192 milliárd euró összegű finanszírozást tervez biztosítani éghajlat-politikai intézkedésekre és környezeti fenntarthatóságra, az EBB átfogó finanszírozási volumenének fenntartása alapján. Mind az InvestEU, mind az EBB támogatni kívánja az egyéb beruházók mintegy 522 milliárd euró összegű további állami és magánberuházásait. Összességében az uniós pénzügyi támogatás a 2021 és 2027 közötti időszakban évente – a szükséges mintegy évi 1 billió euróból – évi több mint 200 milliárd euró biztosítását is elősegítheti (lásd: **04.** bekezdés). A **3. ábra** áttekintést ad az Unió és az EBB terveiről az éghajlat-politikai intézkedésekkel és környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos fenntartható beruházások 2021 és 2027 közötti támogatását illetően.

3. ábra. Az éghajlat-politikai intézkedések tervezett uniós támogatása 2021 és 2027 között

Forrás: Európai Számvevőszék, a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keret és az EBB klímabanki ütemterve alapján.

Az ellenőrzés hatóköre és módszere

10 Célunk annak megvizsgálása volt, hogy a megfelelő intézkedéseket hozza-e meg a Bizottság a finanszírozás fenntartható beruházások felé történő átirányítása érdekében. Ehhez értékeltük, hogy a cselekvési tervben foglalt intézkedések:

- a) kezelik-e a fent említett fő problémákat (**05.** bekezdés), nevezetesen azt, hogy:
 - i. a piac nem tükrözi a nem fenntartható tevékenységek környezeti és társadalmi költségeit;
 - ii. nem látható át kellően, hogy mi fenntartható;
 - iii. egyes fenntartható beruházások nagyobb kockázatokkal és pénzügyi költségekkel járnak;
 - iv. nincsenek egyértelmű információk a fenntartható beruházási igényekről és az elérhető projektekről.
- b) a tervek szerint végrehajtásra kerültek-e.

Emellett értékeltük, hogy következetes fenntarthatósági kritériumok alkalmazásán alapul-e az uniós pénzügyi támogatás, és hozzájárul-e a fenntartható beruházások támogatásához.

11 Megjegyezzük, hogy a cselekvési tervben foglalt intézkedések jellegére, típusára és időzítésére tekintettel túl korai lenne értékelni, mennyire eredményesen irányítják át az intézkedések az állami és a magánfinanszírozást a fenntartható beruházásokhoz.

12 A jelentés átfogó áttekintést ad a fenntartható finanszírozással kapcsolatban hozott uniós intézkedésekről. Kiemeli azokat a kihívásokat és kockázatokat, amelyeket a Bizottságnak kezelnie kell ahhoz, hogy a fenntartható finanszírozásra vonatkozó stratégia sikeres legyen. Jelentésünk célja, hogy releváns információkkal szolgáljon a fenntartható gazdaságra való átállás finanszírozásáról szóló 2021. évi stratégia végrehajtásához²⁰. Amint e közlemény is megjegyzi, a 2018. évi cselekvési terv intézkedései lefektették az Unió fenntartható finanszírozási keretének első építőelemeit, amelyek „véglegesítésére és konszolidálására” a 2021. évi stratégia

²⁰ Európai Bizottság, *Communication on the Strategy for Financing the Transition to a Sustainable Economy*, 2021.

keretében kerül majd sor. A [VI. melléklet](#) az új stratégia azon fellépéseit mutatja be, amelyekre ajánlásaink vonatkoznak.

13 Ellenőrzésünk a következőkön alapult:

- a Bizottság fenntartható finanszírozásra vonatkozó javaslatainak, iránymutatásainak és a témába vágó jelentéseinek áttekintése, különös tekintettel az uniós taxonómiára, a fenntartható pénzügyi termékek címkézésére és a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekre;
- a hatályos uniós jogszabályok és a cselekvési tervvel kapcsolatos szabályozási javaslatok releváns rendelkezéseinek, valamint az uniós költségvetés 2014 és 2020, illetve 2021 és 2027 közötti főbb kiadási programjainak (Európai Regionális Fejlesztési Alap, Kohéziós Alap, Méltányos Átállást Támogató Alap, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, ESBA/InvestEU, Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz) elemzése;
- kutatók, agytrösztök, nemzetközi szervezetek és releváns uniós szervek és intézmények fenntartható finanszírozással kapcsolatos publikációinak áttekintése;
- az ESBA-beruházások portfóliójának elemzése, valamint a környezetvédelmi és társadalmi normák EBB általi alkalmazásának áttekintése az éghajlat-politikai intézkedésekhez hozzájáruló 12 művelet véletlenszerű kiválasztása alapján;
- a Bizottság és az EBB tisztviselőivel folytatott interjúk;
- külső szakértők írásbeli és szóbeli észrevételei az ellenőrzési környezet elemzéséhez, valamint a megállapítások és a következtetések tervezetével kapcsolatos visszajelzéshez.

14 Ellenőrzésünk nem terjedt ki az Európai Központi Bank, illetve nemzeti hatóságok által a fenntartható finanszírozás előmozdítása céljából végrehajtott intézkedésekre. A Covid19-világjárvánnyal összefüggő korlátozások miatt nem tudtunk helyszíni ellenőrzést végezni a nemzeti hatóságoknál és az ESBA által támogatott beruházási projekteknél.

Észrevételek

A fenntartható finanszírozással kapcsolatos uniós intézkedések szükségesek voltak, de nem kezelik az összes fő problémát

15 A jelentés e szakaszában megvizsgáljuk, hogy a Bizottság cselekvési tervében felsorolt uniós intézkedések kezelik-e az **05.** bekezdésben meghatározott problémákat, különös tekintettel a fenntarthatósággal kapcsolatos átláthatóságra és a negatív externáliákra. Emellett elemezzük a cselekvési terv különböző intézkedéseinek végrehajtása terén elért előrehaladást, és rámutatunk a kapcsolódó kockázatokra.

A tervezett intézkedések helyesen összpontosítottak annak átláthatóbbá tételére, hogy mi fenntartható

16 Megállapítottuk, hogy a cselekvési terv tíz intézkedése közül hétnek²¹ volt célja a finanszírozás fenntartható beruházások felé történő átirányítása a gazdasági tevékenységek és a pénzügyi termékek fenntarthatóságával kapcsolatos átláthatóság javítása révén. A Bizottság ezt a kérdést úgy kezelte, hogy bevezette a fenntartható tevékenységek egységes osztályozási rendszerét, az úgynevezett „uniós taxonómiát” (1. intézkedés), amely az e célból létrehozott technikai szakértői csoport (TEG) munkáján alapult. Az uniós taxonómia szolgál alapul a többi intézkedéshez, ehhez azonban egyértelműen meg kell határozni, hogy mi a „fenntartható”.

17 A Bizottság annak érdekében, hogy segítse a befektetőket a fenntartható befektetési lehetőségek feltárásában, uniós szintű standardok és címkék bevezetését javasolta a fenntartható pénzügyi termékek számára (2. intézkedés); követelményeket irányzott elő arra vonatkozóan, hogy tanácsadást kell biztosítani a befektetők számára a pénzügyi termékek fenntarthatóságát illetően (4. intézkedés); valamint referenciamutatókat javasolt, amelyek lehetővé teszik a befektetők számára a fenntartható befektetések pénzügyi teljesítményének értékelését (5. intézkedés).

18 Emellett a Bizottság javasolta, hogy a hitelminősítő intézetek és a piackutatók jobban integrálják a fenntarthatósági szempontokat a befektetők számára nyújtott tájékoztatásba (6. intézkedés), valamint hogy a pénzügyi termékek szolgáltatói és a pénzügyi tanácsadók tájékoztassák ügyfeleiket a befektetési döntésekhez kapcsolódó fenntarthatósági kockázatokról (7. intézkedés). A vállalatok tekintetében a cselekvési

²¹ 1., 2., 4., 5., 6., 7. és 9. intézkedés.

terv rendelkezett arról, hogy – elsősorban az éghajlattal kapcsolatos fenntarthatósági kérdésekre vonatkozóan – javítani kell a vállalati beszámolást (9. intézkedés).

19 Az átláthatósággal kapcsolatos intézkedések mellett a cselekvési terv rendelkezett annak megvizsgálásáról, hogy miként lehetne a legjobban beépíteni a fenntarthatósági szempontokat a bankok és biztosítótársaságok számára előírt „prudenciális követelményekbe” (8. intézkedés) és előmozdítani a fenntarthatóságot és a hosszú távra előretekintő vállalatirányítást (10. intézkedés).

20 Végezetül a Bizottság tervbe vette, hogy azáltal is fokozni fogja a fenntartható beruházásokat, hogy fenntartható finanszírozási keretrendszert és eszközöket alkalmaz az uniós alapok, különösen az ESBA és az InvestEU program esetében (3. intézkedés). Ez volt az egyetlen olyan intézkedés, amely a fenntartható beruházások kockázatának és költségének csökkentését, valamint a fenntartható projektek fejlesztésének ösztönzését célozta. Az ESBA-t és az InvestEU programot az **54–73.** bekezdés tárgyalja.

21 Összességében azt állapítottuk meg, hogy a cselekvési terv pontosan tükrözte a magas szintű szakértői csoport zárójelentésében foglalt legfőbb ajánlásokat (**07.** bekezdés és **I. melléklet**). A Bizottság helyesen tekintette a legfontosabb és legsürgősebb intézkedésnek az uniós taxonómia elkészítését (1. intézkedés).

A nem fenntartható tevékenységek környezeti és társadalmi költségének tükrözésére irányuló intézkedések elégtelenek voltak

22 Megállapítottuk, hogy a cselekvési tervet nem kísérte olyan külön fellépés, amely kezelné a nem fenntartható tevékenységek környezeti és társadalmi költségének problémáját (lásd: **05.** bekezdés), és a cselekvési terv nem is utalt erre a mögöttes kérdésre, holott a magas szintű szakértői csoport zárójelentésében nagy jelentőséget tulajdonított ennek. A Bizottság több olyan intézkedésen is dolgozik, amelyek révén jobban tükrözni lehetne az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és más környezeti károk (légszennyezés, zaj, a természeti tőke csökkenése stb.) környezeti költségét, ami segítené a finanszírozás átirányítását fenntartható beruházások felé. A következő bekezdésekben néhány ilyen intézkedést tekintünk át.

23 Amint azt korábbi jelentésünkben megjegyeztük, a szén-dioxid-áraknak kellően magasaknak kell lenniük ahhoz, hogy a megfelelő ösztönzést nyújtsák az éghajlat-politikai célok teljesítéséhez²². A Bizottság 2020-ban kezdte meg az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) megreformálását annak érdekében, hogy 2030-ra teljesüljön az 55%-os kibocsátáscsökkentési cél, 2050-re pedig a nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás célja²³. Az EU ETS keretében a nehéziparban, a villamosenergia- és hőtermelő ágazatban, valamint a kereskedelmi repülés ágazatában működő vállalatoknak kibocsátási egységeket kell beszerezniük a túlzott mértékű szén-dioxid-kibocsátásuk fedezésére²⁴. A szén-dioxid-arat ezen egységek kereslete és kínálata határozza meg. Egyes szakértők „árfolyosók” vagy legalább egy minimálár bevezetését javasolták az üvegházhatásúgáz-kibocsátások vonatkozásában, a piaci ár stabilizálása és fokozatos emelése céljából²⁵. Más szakértők viszont azzal érvelnek, hogy a meglévő piaci stabilitási intézkedések eddig relevánsak voltak ugyan, de a jövőben azokat felül kell vizsgálni²⁶.

24 Az EU ETS jelenleg az Európai Gazdasági Térségen belüli üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak csupán mintegy 40%-át fedi le²⁷. A kibocsátás fennmaradó része az uniós közös kötelezettségvállalási rendelet²⁸ alá tartozik, és a tagállamok felelőssége a kibocsátás olyan ágazatokon belüli csökkentése, mint a kibocsátásnövekedésekért felelős közlekedési és építőipari ágazat²⁹. Az ellenőrzés idejéig 14 uniós tagállam jelentett be vagy hajtott végre valamilyen formában szén-dioxid-adót vagy árazási mechanizmust, ugyanakkor jelentős különbségek vannak az ágazatok lefedettségében

²² Európai Számvevőszék, *Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere: célzottabbá kell tenni a kibocsátási egységek térítésmentes kiosztását*, 2020.

²³ Európai Bizottság, *Climate change – updating the EU emissions trading system*, 2020.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács

2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról.

²⁵ CERRE, *The COVID-19 crisis: a crash test for EU Energy and Climate Policies*, 2020.

²⁶ ERCST(2021) – *The Review of the Market Stability Reserve (MSR)*, 2021.

²⁷ International Carbon Action Partnership, *EU Emissions Trading System (EU ETS)*, 2021.

²⁸ (EU) 2018/842 rendelet, *közös kötelezettségvállalási rendelet*, 2018.

²⁹ EEA, *Trends and projections in Europe 2020*, 2020.

és az üvegházhatásúgáz-kibocsátásra kiszabott árakban³⁰. Az Európai Központi Bank szerint egyik ilyen mechanizmus sem teszi lehetővé a szén-dioxid-árak olyan szintű szisztematikus emelését, hogy elérhetőek legyenek a nemzeti kibocsátáscsökkentési célértékek³¹.

25 Ha más országokban nincsenek egyenértékű szén-dioxid-árazási rendszerek, fennáll annak a kockázata, hogy a termelést átviszik olyan Unión kívüli országokba, amelyek kevésbé szigorú éghajlat-politikát alkalmaznak. Az ilyen ún. „kibocsátásáthelyezés” összességében inkább a kibocsátások növekedéséhez, mintsem csökkenésükhöz vezethet. E problémák kezelése érdekében a Bizottság az „importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust”³² javasolta az előrelépéshez. Ez a mechanizmus biztosítaná, hogy az importtermékek ára pontosabban tükrözze karbontartalmukat. A tervek szerint a Bizottság 2021 második negyedévében teszi közzé a mechanizmusra irányuló javaslatát³³.

26 A karbonintenzív termékekhez nyújtott támogatások szintén előnyt jelentenek a nem fenntartható tevékenységek számára. Így például egyes tagállamok továbbra is nyújtanak támogatásokat a fosszilis tüzelőanyagokhoz, és évente átlagosan 55 milliárd eurót költenek az olaj-, gáz- és széntermelés és -fogyasztás támogatására³⁴. A Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy nemzeti energia- és klímaterveikben terjesszenek elő intézkedéseket a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetésére irányulóan. A Bizottságtól származó adatok alapján³⁵ tizenhárom tagállam³⁶ közölte szándékát, hogy tervet kíván bevezetni a fosszilis tüzelőanyagokra vonatkozó támogatások fokozatos megszüntetésére, de csupán hat (Ausztria, Franciaország, Lettország, Litvánia, Németország és Spanyolország) határozott meg ütemtervet ennek végrehajtásához.

³⁰ Taxfoundation.org, *Carbon Taxes in Europe*, 2020.

³¹ EKB, *The implications of fiscal measures to address climate change*, 2020.

³² COM(2019) 640 final – Az európai zöld megállapodás, 2.1.1. szakasz.

³³ Európai Bizottság, *A Bizottság 2021. évi munkaprogramja*.

³⁴ Euractiv, *EU countries have 'no concrete plans' to phase out fossil fuel subsidies: report*, 2019.

³⁵ COM(2020) 950 final, 2. melléklet – Melléklet – 2020. évi jelentés az energiaunió helyzetéről az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet értelmében.

³⁶ Ausztria, Belgium, Bulgária, Németország, Dánia, Görögország, Finnország, Franciaország, Olaszország, Litvánia, Lettország, Portugália és Spanyolország.

Számos intézkedést késedelmek jellemeztek, és további lépésekre van szükség ahhoz, hogy működőképessé váljanak

27 A cselekvési terv tíz fellépése 27 intézkedésre van bontva, külön határidőkkel, és legkésőbb 2019-ig kellett volna befejezni őket (*II. melléklet*). A Bizottság csak 2021 júliusában tett jelentést a cselekvési terv célkitűzéseire képest elért előrehaladásról.

28 A tervezett intézkedések jellegét és végrehajtásuk helyzetét 2021. július 7-ig tekintettük át. Áttekintésünk tanúsága szerint a határidő után mintegy 18 hónappal 21 intézkedés van lezárva, hatnak a végrehajtása pedig még folyamatban van (beleértve két ismétlődő intézkedést). A 21 lezárt intézkedés közül tizenegynek a végrehajtása késedelmes volt a cselekvési tervben szereplő határidőkhöz képest (*1. táblázat*).

1. táblázat. A cselekvési terv intézkedéseinek végrehajtása 2021 júliusáig

Fellépések		Intézkedések	
1. célkitűzés: A tőkeáramlás átirányítása a fenntartható beruházások felé			
1	A környezeti szempontból fenntartható tevékenységek uniós taxonómiájának létrehozása		1) A taxonómiai rendelethez irányuló javaslat
			2) Az uniós taxonómia szerinti kritériumok az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás tekintetében
			3) Az uniós taxonómia egyéb környezeti célkitűzésekre vonatkozó kritériumai
2	Standardok és címkék létrehozása a zöld pénzügyi termékek számára		4) A technikai szakértői csoport jelentése az uniós zöldkötvény-standardról
			5) Felhatalmazáson alapuló jogi aktus a zöldkötvény-kibocsátási tájékoztató tartalmáról
			6) Az uniós ökcímke pénzügyi termékekre történő alkalmazásának vizsgálata
3	A fenntartható projektekre irányuló beruházások előmozdítása		7) A fenntartható beruházások támogatását célzó eszközök hatékonyságának és hatásának javítása
4	A fenntarthatóság beépítése a befektetési tanácsadásba		8) Felhatalmazáson alapuló jogi aktus az ügyfél fenntarthatósággal kapcsolatos befektetési preferenciáiról a befektetési vállalkozások és a biztosítáértékesítők esetében
			9) Az ESMA iránymutatásai befektetési tanácsadók és portfóliókezelők számára
5	Fenntarthatósági referenciamutatók kidolgozása		10) Felhatalmazáson alapuló jogi aktus az ESG tényezőknek a referenciamutatók módszertanában történő megjelenítéséről

Fellépések		Intézkedések	
			11) Éghajlatváltozási referenciamutató és a Párizsi Megállapodáshoz igazodó referenciamutató létrehozása
			12) A technikai szakértői csoport jelentése a referenciamutatókról
2. célkitűzés: A fenntarthatósági szempontok általános érvényesítése a pénzügyi kockázatkezelésben			
6	A fenntarthatóság jobb integrálása a minősítésekbe és a piackutatásba		13) A Bizottság eredményjelentése a hitelminősítő intézetek bevonásával végrehajtott intézkedésekről
			14) Az ESMA értékelése a hitelminősítő piac jelenlegi gyakorlatairól; Az ESMA iránymutatásai a hitelminősítő intézetek ESG szempontokra vonatkozó közzétételeiről
			15) Vizsgálat a fenntarthatósági minősítésekről és kutatásról
7	Az intézményi befektetők és az eszközkezelők kötelezettségeinek pontosítása		16) A Bizottság rendeletjavaslata a pénzügyi szolgáltatási ágazaton belüli, fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről
8	A fenntarthatóság beépítése a prudenciális követelményekbe		17) A bankok tőkekövetelményeinek elemzése és potenciális kalibrálása
			18) Az EIOPA arra vonatkozó véleménye, hogy miként járulhatnak hozzá a biztosítók az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok azonosításához, méréséhez és kezeléséhez
3. célkitűzés: Az átláthatóság és a hosszú távú szemlélet előmozdítása a pénzügyi és gazdasági tevékenységekben			
9	A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati közzétételek megerősítése		19) A Bizottság következtetései a nyilvános vállalati beszámolásra vonatkozó szabályok jelenlegi állapotáról (célravezetőségi vizsgálat)
			20) A nem pénzügyi információkról szóló iránymutatások felülvizsgálata az éghajlatváltozással kapcsolatos információk tekintetében
			21) A Bizottság rendeletjavaslata, amely előírja az eszközkezelők és intézményi befektetők számára, hogy tegyék közzé, miként veszik figyelembe a fenntarthatósági tényezőket a befektetési döntéshozatali folyamatukban
			22) <i>Establishing a European Corporate Reporting Lab at European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)</i>
			23) <i>Ismétlődő intézkedés: A Bizottság szisztematikusan felkéri az EFRAG-ot, hogy értékelje az új IFRS standardok fenntartható befektetésekre gyakorolt hatását</i>

Fellépések		Intézkedések					
			24) A Bizottság felkéri az EFRAG-ot, hogy vizsgálja meg a valós értéken történő értékelés alternatíváit a hosszú távú befektetési portfóliók esetében				
			25) A Bizottság jelentése az IFRS 9 hosszú távú befektetésekre gyakorolt hatásáról				
10	A fenntartható vállalatirányítás előmozdítása és a rövid távú szemlélet visszaszorítása a tőkepiacokon		26) A fenntartható vállalatirányítás előmozdításának lehetséges módjait vizsgáló értékelés				
			27) Az ESMA, az EBH és az EIOPA jelentése a nemkívánatos rövid távú nyomásról				
	Időben végrehajtva		Késedelmesen végrehajtva		Még nincs végrehajtva		Ismétlődő

Forrás: Európai Számvevőszék.

29 Megállapítottuk, hogy a Bizottság nem határozott meg mutatókat a cselekvési terv intézkedéseinek nyomon követéséhez és az eredményekről történő beszámolóhoz. Ez különösen fontos kérdés, mivel a cselekvési terv sikere az önkéntes intézkedések felvállalásától függ (*II. melléklet*). Ilyen mutatók nélkül nem lehet nyomon követni az előrehaladást és értékelni a finanszírozás fenntartható beruházások felé történő átirányítására vonatkozó uniós stratégia teljesítményét.

Az uniós taxonómia késedelemmel készült el, és teljes körű alkalmazhatósága előtt még meg kell oldani a fennálló kérdéseket

30 Mielőtt a Bizottság javaslatot tett az uniós taxonómiára, egyes tagállamok megpróbálták saját taxonómiáik kidolgozásával enyhíteni a zöldrefestés kockázatát, ami egy sor különböző címke és standard létrejöttéhez vezetett³⁷. Az Unión kívül néhány ország – egyes esetekben az Unió munkája által ihletve – dolgozik saját fenntartható finanszírozási taxonómiáján³⁸. Az uniós taxonómiát a gazdasági tevékenységek fenntarthatóságának tudományos bizonyítékokon alapuló osztályozására szolgáló rendszerként hozták létre. A rendszer elsődlegesen értékpapír- és kötvénykibocsátók, intézményi befektetők, eszközközvetítők, valamint az Európai Unióban pénzügyi termékeket kínáló egyéb pénzügyi piaci szereplők, továbbá központi

³⁷ Európai Parlament, *Sustainable finance – EU Taxonomy*.

³⁸ A fenntartható finanszírozással foglalkozó nemzetközi platform *éves jelentése*, 2020. október.

bankok számára került kidolgozásra³⁹ (**1. háttérmagyarázat**). Emellett használhatják közigazgatási szervek is a tevékenységeik fenntarthatóságának osztályozásához.

1. háttérmagyarázat

Az EKB szakpolitikájának célja az uniós taxonómiához igazodó kötvények használatának támogatása

Az Európai Központi Bank úgy határozott, hogy 2021. január 1-jétől kezdve az uniós taxonómiához vagy bizonyos fenntartható fejlődési célokhoz kapcsolódó kamatszelvényekkel kibocsátott kötvények elfogadhatók biztosítékként (adósságot biztosító eszközként)⁴⁰. Ez az intézkedés támogatná az uniós taxonómiának megfelelő kötvények elterjedését, ha a kötvényekhez a taxonómiához kapcsolódó fő teljesítménymutató is tartozna⁴¹.

31 A Bizottság úgy határozott, hogy az uniós taxonómiát egy, a keretrendszer létrehozó rendelet és egy sor további, a Bizottság által elfogadott jogi aktus révén vezeti be, amelyek további uniós taxonómiához kapcsolódó kritériumokat határoznak meg a gazdasági tevékenységek környezeti fenntarthatóságának vizsgálatához. Az uniós taxonómia hat környezeti célkitűzést rögzít (**4. ábra**). A fenntartható tevékenységeknek e célok közül legalább egyhez lényegesen hozzá kell járulniuk, és nem okozhatnak jelentős kárt a másik öt környezeti célkitűzés tekintetében.

³⁹ Technikai szakértői csoport, *Taxonómia: Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2020, 26–50. o.

⁴⁰ EKB, *ECB to accept sustainability-linked bonds as collateral*, 2020.

⁴¹ Fitch Ratings, *ECB's Green Bonds Buying to Boost Eligible Issuers' Liquidity*, 2020.

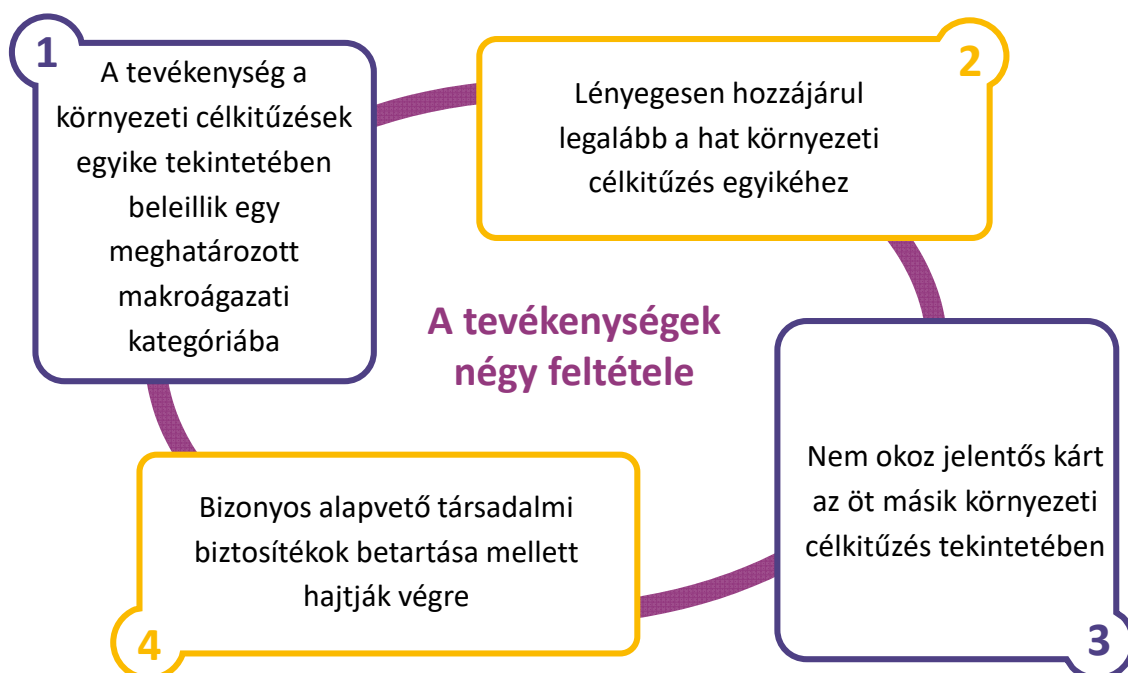
4. ábra. Az uniós taxonómia hat környezetvédelmi célkitűzése

Forrás: Európai Számvevőszék.

32 Ahhoz, hogy egy gazdasági tevékenység a taxonómiai rendelet értelmében környezeti szempontból fenntarthatónak minősüljön, az **5. ábrán** bemutatott négy feltételnek kell teljesülnie.

5. ábra. A négy feltétel, amely alapján egy gazdasági tevékenység környezeti szempontból fenntarthatónak minősül

Forrás: Európai Számvevőszék.

33 Az uniós taxonómia által lefedett tevékenységek listája idővel változhat. A taxonómiai rendelet kimondja, hogy a tevékenységek listáját és a vonatkozó kritériumokat rendszeresen felül kell vizsgálni, hogy azok tükrözzék a szabályozásban bekövetkező változásokat és a technológiai fejlődést. A **6. ábra** (alább) példával szolgál az uniós taxonómiához igazodó olyan tevékenységekre, amelyek lényegesen hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez.

6. ábra. Az uniós taxonómia értelmében az éghajlatváltozás mérsékléséhez lényegesen hozzájárulónak minősülő tevékenységek

Lényeges hozzájárulás Az éghajlatváltozás mérséklése

1

Karbonszegény tevékenységek

Összeférnek a nulla nettó szén-dioxid-kibocsátás 2050-re kitűzött céljával

- Kibocsátásmentes közlekedés
- Közel nulla szén-dioxid-kibocsátású villamosenergia-termelés
- Erdőtelepítés

2

Átállási tevékenységek

Hozzájárulnak a nulla nettó szén-dioxid-kibocsátás 2050-re kitűzött céljához, de jelenleg nem közelít a nulla nettó kibocsátás pályájához

- Épületek felújítása
- Villamosenergia-termelés $<100\text{g CO}_2/\text{kWh}$
- Autók $<50\text{g CO}_2/\text{km}$

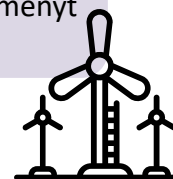

3

Támogató tevékenységek

Lehetővé teszik az alacsony szén-dioxid-kibocsátású teljesítményt vagy a jelentős kibocsátáscsökkentést

- Szélturbinák gyártása
- Tudományos és műszaki tevékenységek az éghajlatváltozás mérséklése érdekében

Forrás: Európai Számvevőszék.

34 Megállapításunk szerint az uniós taxonómia kidolgozása jelentős késedelmet szenvedett. Bár a Bizottság a terveknek megfelelően 2018 májusában előterjesztette a taxonómiai rendeletet, azt az uniós társjogalkotók csak 2020 júniusában fogadták el. Az uniós taxonómiát érintő késedelem kihat a cselekvési terv azon egyéb intézkedéseinek végrehajtására is, amelyekhez szükség van a „fenntartható” fogalmának egyértelmű meghatározására, különös tekintettel a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekre és a pénzügyi termékek címkéire. 2021 júniusában a Bizottság jogi aktust fogadott el az uniós taxonómia szerinti kritériumokról az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz

való alkalmazkodás tekintetében, amely a tervek szerint 2022 januárjában lép majd hatályba. Az uniós taxonómiában rögzített másik négy környezeti célkitűzés tekintetében a Bizottság új szakértői csoportot nevezett ki („a fenntartható finanszírozással foglalkozó platformot”⁴²), hogy az 2021. december végére javaslatot dolgozzon ki, és a jogalkotási aktusok 2023 januárjában hatályba léphessenek. A platform emellett jelentést készít a Bizottság számára az uniós taxonómiának a társadalmi célkitűzésekre és a minimális szociális garanciáknak való megfelelésre történő kiterjesztésével kapcsolatban⁴³. Emellett a Bizottság a 27 uniós tagállamból delegált szakértőket tömörítő tagállami szakértői csoporttal is konzultál.

A **IV. melléklet** időrendi áttekintést ad az uniós taxonómiáról.

35 Elemzésünk és az érdekelt felek visszajelzései⁴⁴ egyaránt rámutatnak arra, hogy továbbra is meghatározásra vár néhány jelentős környezeti hatással járó fontos tevékenység és technológia fenntarthatósága, ideértve például a mezőgazdaságot, a földgázból történő villamosenergia-termelést⁴⁵ és a nukleáris energiát (**2. háttérmagyarázat**).

⁴² Európai Bizottság, *Platform on sustainable finance*.

⁴³ Európai Bizottság, *Platform on sustainable finance, Technical work Subgroups*.

⁴⁴ Európai Bizottság, Véleménynyilvánítás: Fenntartható finanszírozás – a zöld beruházások uniós osztályozási rendszere.

⁴⁵ Európai Bizottság, felhatalmazáson alapuló rendelet az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz lényegesen hozzájáruló technikai vizsgálati kritériumok megállapítása érdekében történő kiegészítéséről, 2021.

2. háttérmagyarázat

Az uniós taxonómia és a nukleáris energia

Az uniós taxonómia szerinti kritériumokat kidolgozó technikai szakértői csoport bizonyítékkal szolgált arra, hogy a nukleáris energia hozzájárulhat a kibocsátások csökkentéséhez. Ugyanakkor **a szakértők nem tudták megállapítani, hogy a nukleáris energia nem okoz-e jelentős kárt a többi környezeti célkitűzés tekintetében.** A csoport ajánlása szerint, mielőtt a nukleáris energiát felvennék az uniós taxonómiába, még további szakértői munka szükséges a nukleáris energia kérdésén belül a jelentős károkozás elkerülését célzó elvből adódó szempontokra nézve⁴⁶. 2021. március 29-én a Közös Kutatóközpont (JRC) a nukleáris energiára vonatkozó részletes technikai értékelést adott ki figyelembe véve a taxonómiai rendelet „jelentős károkozás elkerülését célzó” elvét⁴⁷, amelynek teljesülését a Bizottság is figyelemmel kíséri.

36 Kockázatként állapítottuk meg, hogy az uniós taxonómia nem fogja olyan eredményesen támogatni a nulla nettó kibocsátás 2050-ig történő elérésére irányuló uniós kötelezettségvállalást⁴⁸, ha a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok gyengítik a technikai szakértői csoport által javasolt, tudományosan megalapozott kritériumokat⁴⁹. Megállapítottuk konkrétan, hogy a Bizottság 2020. évi javaslata⁵⁰ ellentmondásban állt a technikai szakértői csoport javaslatával, amikor fenntarthatónak sorolt be bizonyos gáztüzelésű erőműveket, anélkül, hogy a szakértők javaslatának megfelelően előírná számukra a nulla nettó kibocsátás 2050-ig történő elérését. A Bizottság a 2021 áprilisában közzétett, felhatalmazáson alapuló jogiaktus-tervezetből ideiglenesen kizárta az uniós taxonómia gáztüzelésű erőművekre vonatkozó kritériumait, és tervei szerint 2021 folyamán később fogja beilleszteni őket⁵¹.

⁴⁶ Technikai szakértői csoport, *Taxonomy Report: Technical Annex*, 2020.

⁴⁷ JRC, *Technical assessment of nuclear energy with respect to the ‘do no significant harm’ criteria of Regulation (EU) 2020/852 (‘Taxonomy Regulation’)*, 2021.

⁴⁸ Technikai szakértői csoport, *Taxonómia: Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2020, 53. o.

⁴⁹ 123 tudományos szakértő levele, *How will the European Union’s Green Deal protect our future if its definitions of Greenness are not aligned with its own ambition of net zero greenhouse gases by 2050?*

⁵⁰ Európai Bizottság, *A zöld beruházások uniós osztályozási rendszere*, 2020, I. melléklet, 112. o.

⁵¹ Európai Bizottság, *Sustainable finance package*, 2021.

37 Az, hogy az uniós taxonómia és a címkézési rendszerek mennyiben járulnak hozzá a magánfinanszírozás fenntartható beruházások felé történő átirányításához, a jövőbeni fejlődésüktől is függ. A taxonómiai rendelet értelmében az uniós taxonómia a jövőben kritériumokkal szolgálhat azon tevékenységek azonosításához, amelyek súlyosan károsítják a környezetet („barna taxonómia”), továbbá más fenntarthatósági célkitűzésekhez, beleértve a társadalmi célkitűzéseket is („társadalmi taxonómia”)⁵². Az önkéntes bevezetés kihívásokat rejthet, mivel a taxonómiai rendelet és a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok mennyisége eddig már több mint 500 oldal⁵³, és ez a hat környezeti célkitűzés közül csupán kettőre vonatkozik. A Bizottság digitális eszközöket dolgoz ki az uniós taxonómia alkalmazásának és a fenntarthatósági jelentések elkészítésének megkönnyítése céljából⁵⁴.

A Bizottság tett némi előrelépést a befektetők fenntartható finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos tájékoztatásának javítása felé

38 A cselekvési terv 2., 4. és 5. intézkedése olyan eszközök létrehozását célozza, amelyek segítségével a befektetők tájékoztatást kaphatnak a fenntartható finanszírozási lehetőségekről és az uniós taxonómia használatáról. Ezek az eszközök ösztönözhetik az intézményi befektetőket, például a nyugdíjalapokat, hogy a fenntartható befektetések felé irányítsák át a finanszírozást (**3. háttérmagyarázat**).

⁵² A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról szóló (EU) 2020/852 rendelet (taxonómiai rendelet) (59) preambulumbekzdése.

⁵³ Európai Bizottság, *Felhatalmazáson alapuló jogi aktus az uniós taxonómia éghajlatváltozással kapcsolatos kritériumainak megállapításáról*, 2021.

⁵⁴ Európai Bizottság, *EU Taxonomy Compass*.

3. háttérmagyarázat

A nyugdíjalapokban jelentős potenciál rejlik a hosszú távú fenntartható befektetések tekintetében

A gyakran kvázi állami szervezetheként működő nyugdíjalapok fontos szerepet töltenek be a fenntartható finanszírozás piacán. Különös lehetőségek rejlenek bennük nagy összegű eszközök hosszú távú befektetése tekintetében⁵⁵.

A svédországi Fjärde AP-Fonden (AP4) egy korai példa azon nyugdíjalapokra, amelyek alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó befektetési stratégiát követnek. 2020. évi éves jelentése szerint tőzsdei tőkeportfóliójának CO₂-kibocsátása 2010 óta 48%-kal csökkent. Az AP4 célkitűzése, hogy a jelenlegi szintről a felére csökkentse a kibocsátásokat, és legkésőbb 2040-re elérje a nulla nettó kibocsátást⁵⁶.

39 A „Standardok és címkék létrehozása” intézkedés (2. intézkedés) azzal a problémával foglalkozik, hogy egyes pénzügyi termékeket „fenntarthatóként” és „zöldként” forgalmazznak, noha jelentős környezeti kárt okoznak. Az efféle „zöldrefestés” kockázata az intézményi befektetők és a fenntarthatóan befektetni kívánó ügyfelek egyik legfőbb aggálya és a különféle címkék – Franciaországban a TEEC címke, Németországban az FNG Siegel, Luxemburgban pedig a LuxFLAG – létrehozásának egyik fő oka⁵⁷.

40 2019-ben a technikai szakértői csoport az uniós taxonómia kritériumain alapuló önkéntes uniós zöldkötvény-standard létrehozását javasolta⁵⁸ a zöldrefestés kockázatának csökkentése és a határokon átnyúló beruházások előmozdítása érdekében. A Bizottság 2021. július 6-án nyújtotta be az uniós zöldkötvény-standardról szóló javaslatot⁵⁹. Ezek piaci értéke jelenleg – annak ellenére, hogy az Unió a

⁵⁵ IRENA, *Mobilising Institutional Capital for Renewable Energy*, 2020.

⁵⁶ Fjärde AP-Fonden, *2020. évi éves jelentés*, 2021.

⁵⁷ Európai Parlament, *Sustainable finance – EU Taxonomy*.

⁵⁸ Technikai szakértői csoport, *Report on EU Green Bond Standard*, 2019.

⁵⁹ Európai Bizottság, *Proposal for a standard for European green bonds*, 2021.

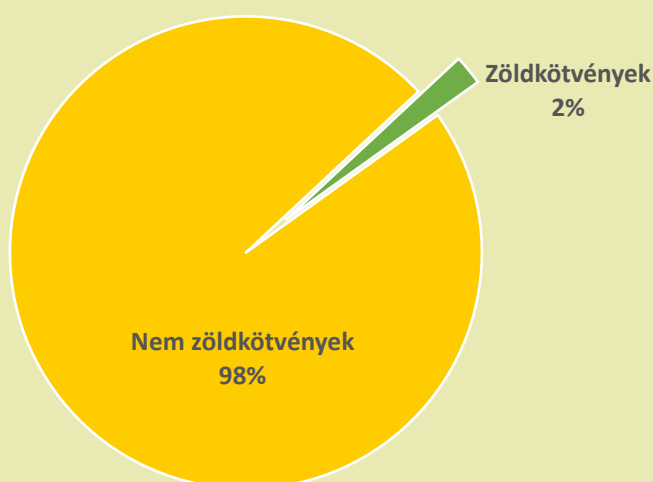
zöldkötvények vezető kibocsátója – továbbra is alacsony ([4. háttérmagyarázat](#)). A Bizottság emellett azt tervezi, hogy zöldkötvények kibocsátásával vesz fel egy legfeljebb 250 milliárd euró összegű kölcsönt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz finanszírozásához⁶⁰.

4. háttérmagyarázat

Az Unió rendelkezik a vezető zöldkötvénytípussal, annak értéke azonban továbbra is alacsony

2007-ben a Luxemburgi Értéktőzsdére bejegyezték a piacra belépő első zöldkötvényt: az Európai Beruházási Bank „éghajlatvédelmi kötvényét”⁶¹. 2020-ban 156 milliárd USA-dollárral Európa adta a világ összes zöldkötvény-kibocsátásának 48%-át. A 27 uniós tagállam jogalanyainál 2020 végén összességében 21 billió USA-dollár összegű kötvény volt forgalomban, amiből a zöldkötvények⁶² 422 milliárd USA-dollárt, azaz csupán 2%-ot tettek ki⁶³. A kibocsátások növekedése ellenére a zöldkötvények továbbra is marginális pénzügyi terméknek számítanak az Unióban.

A zöldkötvények aránya az EU 27 jogalanyainak forgalomban lévő kötvényein belül, 2020 vége

Forrás: Európai Számvevőszék.

⁶⁰ Európai Bizottság, *Presentation of the NextGenerationEU – Funding strategy to finance the Recovery Plan for Europe*, 2021.

⁶¹ Luxemburgi Értéktőzsde, *A pioneer in green finance*, 2021.

⁶² A kötvény a kibocsátó besorolása szerint „zöldkötvény”.

⁶³ Climate Bonds Initiative, *Sustainable Debt Global State of the Market 2020*, 2021.

41 Az egyéb pénzügyi termékeket illetően (befektetési alapok, életbiztosítási termékek és betétek) a Közös Kutatóközpont kritériumtervezeteket dolgozott ki az uniós ökocímke használatának az uniós taxonómiához való kapcsolása érdekében⁶⁴. Ezeket a kritériumokat a Bizottság 2022 elejéig tervezi elfogadni.

42 Ami az uniós taxonómiának a pénzügyi termékek standardjaihoz és címkéihez történő gyakorlati felhasználását illeti, még sok a bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy miként lehet bizonyítani az uniós taxonómiának való megfelelést. A kérdést a Bizottság 2020-ban felvetette a fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújított uniós stratégiáról szóló nyilvános konzultáció során⁶⁵. Az érdekelt felek összességében egyetértettek abban, hogy az uniós zöldkötvények hitelesítését uniós szintű engedélyhez kell kötni. Ami a pénzügyi termékek uniós ökocímkéjét illeti, egyelőre az sem világos még, hogy például a Bizottság vagy az európai felügyeleti hatóságok milyen szerepet játszanak majd az uniós taxonómiához kapcsolt uniós ökocímke használatát tanúsító illetékes szervek felügyeletében.

43 A standardok és címkék mellett más módja is van annak, hogy a befektetőket fenntartható befektetésre ösztönözzék. Az Európai Értékpapírpiaci Hatóság bevált gyakorlatként javasolja a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételét a befektetési tanácsadás során⁶⁶. A lakossági ügyfelek fenntarthatósággal kapcsolatos preferenciáinak a pénzügyi tanácsadás során történő kötelező figyelembevételét előíró, felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeleteket (4. intézkedés), amelyek 2019 második negyedévére voltak betervezve, a Bizottság 2021 áprilisában fogadta el⁶⁷.

44 A Bizottság technikai szakértői csoportjának megítélése szerint a befektetőknek nem állnak rendelkezésre olyan megbízható mutatók az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozóan, amelyek például információkat nyújtanának számukra a Párizsi Megállapodáshoz igazodó befektetések hozamáról⁶⁸. A Bizottság 2019-ben a

⁶⁴ Európai Bizottság, *Retail financial products*, valamint Climate & Company és társai, *Testing draft EU ecolabel criteria on UCITS equity funds*, 2020.

⁶⁵ Európai Bizottság, *Summary Report of the Stakeholder Consultation on the Renewed Sustainable Finance Strategy*, 2020.

⁶⁶ ESMA, *Guidelines on certain aspects of the MiFID II suitability requirements*, 2018.

⁶⁷ Európai Bizottság, *Fenntartható finanszírozás – a biztosítók és biztosítási alkuszok tanácsadási kötelezettsége a befektetések társadalmi és környezeti szempontjait illetően*.

⁶⁸ Technikai szakértői csoport, *Interim Report on Benchmarks*, 2019, 11. o.

szakértői csoport éghajlati referenciamutatókról szóló jelentése nyomán⁶⁹ létrehozott egy „Párizsi Megállapodáshoz igazodó uniós referenciamutatót” és egy „uniós éghajlatváltozási referenciamutatót”⁷⁰ (5. intézkedés).

A magánszektor fenntarthatósági kockázatoknak való kitettsége mindaddig nem lesz egyértelmű, amíg teljeskörűen alkalmazandóvá nem válnak az új uniós közzétételi követelmények

45 A fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételre vonatkozó, meglévő követelmények tökéletesítése érdekében a Bizottság a 7. és a 9. intézkedés révén új, uniós szintű keretrendszert kívánt kialakítani a pénzügyi ágazat és a vállalatok számára. A pénzügyi ágazaton belüli befektetők és felügyeletek még mindig nem rendelkeznek információkkal arra vonatkozóan, hogy mennyire vannak kitéve a különböző szervezetek a fenntarthatósági kockázatoknak, és milyen környezeti és társadalmi hatásokkal járnak a befektetések. Ez az információhiány akadályozza a fenntartható befektetést, és fennáll a kockázat, hogy meg nem térülő eszközöket eredményez. Emellett meggátolja, hogy az érdekelt felek és a civil társadalom elszámoltassa a vállalatokat az okozott környezeti és társadalmi károkért⁷¹.

46 Az uniós szintű fellépés előtt fontos nemzeti kezdeményezések igyekeztek kezelni ezt a problémát. Így például 2015-ben a zöld növekedést célzó energetikai átállásról szóló francia törvény⁷² előírta az intézményi befektetők számára, hogy tegyék közzé befektetéseik éghajlati hatásait, és mérjék az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatoknak való kitettségüket. Multinacionális szinten a Pénzügyi Stabilitási Tanács létrehozta az éghajlattal kapcsolatos közzétételekkel foglalkozó munkacsoportot⁷³. A munkacsoport 2017-ben azt javasolta, hogy a pénzügyi és nem pénzügyi szereplők tegyenek közzé éghajlatváltozással kapcsolatos pénzügyi információkat az

⁶⁹ Technikai szakértői csoport, *TEG Final Report on Climate Benchmarks and Benchmarks' ESG Disclosures*, 2019.

⁷⁰ (EU) 2019/2089 [rendelet](#) az uniós éghajlatváltozási referenciamutatókról, a Párizsi Megállapodáshoz igazodó uniós referenciamutatókról és a referenciamutatókra vonatkozó, fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről.

⁷¹ Európai Bizottság, *Impact assessment accompanying the proposal for a directive on corporate sustainability reporting*, 2021.

⁷² Ministère de la transition écologique, *Le reporting extra-financier des investisseurs*, 2019.

⁷³ Az éghajlattal kapcsolatos pénzügyi közzétételekkel foglalkozó munkacsoport (TCFD), *2020 Status Report*, 2020.

irányításukat, stratégiájukat, kockázatkezelésüket és a célértékeket illetően⁷⁴.

A Bizottság 2019-ben belefoglalta a munkacsoport ajánlásait a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv keretén belüli, éghajlatváltozással kapcsolatos közzétételekről szóló iránymutatásaiba⁷⁵, de ezek az iránymutatások nem voltak kötelezőek és az információkról való beszámolás továbbra is egyenetlen (lásd még: 48. bekezdés).

47 A pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos kötelező közzétételekről szóló uniós rendelet (SFDR-rendelet)⁷⁶ (9. intézkedés) 2019-ben került elfogadásra, négy évvel az úttörő követelményeket bevezető francia nemzeti jogszabály után. Ahhoz, hogy a rendelet teljes mértékben működőképessé váljon, a Bizottságnak még el kell fogadnia a technikai standardokat⁷⁷. A rendelet értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok rendelkezzenek minden olyan felügyeleti és vizsgálati hatáskörrel, amely a pénzügyi piaci szereplők közzétételi követelményeknek való megfelelésének nyomon követéséhez szükséges. Megállapítottuk, hogy a Bizottság mindeddig nem nyújtott a tagállamoknak kellő iránymutatást arról, hogyan kell felügyelni az SFDR-rendelet követelményeinek alkalmazását.

48 Annak érdekében, hogy a vállalatok fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételeinek megerősítésére ne csak a pénzügyi intézmények esetében kerüljön sor (9. intézkedés), a Bizottság azt tervezte, hogy új javaslat kiadásával orvosolja a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv hiányosságait. Jelenleg az irányelv csak bizonyos, 500 munkavállaló feletti nagyvállalatokra terjed ki, és a közzétételek ellenőrzése nem kötelező⁷⁸. A fenntarthatósági beszámolásról szóló 2019. évi

⁷⁴ TCFD, *Final Report, Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*, 2017.

⁷⁵ HL C 209., 2019.6.20., 1. o. – A nem pénzügyi jelentéstételre vonatkozó iránymutatás: Az éghajlattal kapcsolatos információk jelentésére vonatkozó kiegészítés.

⁷⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete (2019. november 27.) a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről.

⁷⁷ Európai felügyeleti hatóságok, *Final Report on draft Regulatory Technical Standards*, 2021.

⁷⁸ Az Európai parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve (2014. október 22.) a nem pénzügyi és a sokszínűséggel kapcsolatos információknak bizonyos nagyvállalkozások és vállalatcsoportok általi közzétételéről.

áttekintésünkben⁷⁹ beszámoltunk arról, hogy egyes tagállamok az irányelvet meghaladva kiterjesztették annak hatókörét, illetve előírták a nem pénzügyi információk külső ellenőrzését.

49 2021 áprilisában a Bizottság jogalkotási javaslatot tett közzé a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvre irányulóan, amely módosítja a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelvet. A Bizottság szerint ez a javaslat körülbelül 49 000 nyilvánosan működő részvénytársaságra terjedne ki, szemben a jelenlegi mintegy 11 700-rel; továbbá európai nem pénzügyi beszámolási standardok kidolgozását irányozza elő az Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport támogatásával, és globális szinten támogatja az éghajlattal kapcsolatos pénzügyi közzétételekkel foglalkozó munkacsoport munkáján alapuló szabványosítási kezdeményezéseket⁸⁰. Emellett foglalkozik a fenntarthatósági beszámolásról szóló 2019. évi áttekintésünkben is említett egyik fő kihívással: az ellenőrök bevonásával. Rendelkezik arról, hogy a külső ellenőrzésnek korlátozott bizonyosságot kell nyújtania a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekre vonatkozóan. A Bizottság szerint a pénzügyi beszámolás esetében előírt megalapozott bizonyosság nyújtása a vonatkozó ellenőrzési standardok hiánya miatt egyelőre nem kivitelezhető⁸¹. Sem a taxonómiai rendelet, sem a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv nem írja elő az állami szektor nem társasági formában működő szervezetei számára a tevékenységeik fenntarthatóságáról történő beszámolást, kivéve, ha az ilyen vállalatokat a tagállamok közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységként határozták meg.

50 A pénzügyi beszámolás tekintetében egyelőre nem történt változás a nemzetközi számviteli standardok terén az éghajlatváltozásból adódó problémák megoldása és a befektetők sürgetésére történő válaszadás érdekében⁸². A Nemzetközi Számviteli Standardok Testülete ugyanakkor kiadott egy oktatóanyagot arról, hogy a jelenlegi nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint a beszámolót készítő vállalatoknak hogyan kell kezelniük az éghajlattal kapcsolatos témákat.

⁷⁹ Európai Számvevőszék, *Fenntarthatósági jelentések – az uniós intézmények és ügynökségek értékelése*, 2019.

⁸⁰ Az éghajlattal kapcsolatos pénzügyi közzétételekkel foglalkozó munkacsoport (TCFD).

⁸¹ Európai Bizottság, *Questions and answers: Corporate Sustainability Reporting Directive proposal*, 2021. április 21.

⁸² *Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2018, 57. o.

A hosszabb távú befektetés előnyben részesítésére irányuló intézkedések még az előkészítő szakaszban vannak; jogalkotási javaslatot még nem terjesztettek elő

51 A Bizottság 10. intézkedéshez tartozó fellépései a pénzügyi ágazaton belüli rövid távú szemlélet okainak feltárására összpontosítottak.

52 A cselekvési terv három egyéb intézkedést tartalmaz, amelyek ösztönözhetik a hosszú távú fenntartható befektetést. Ezek közé tartozott a fenntarthatóság szempontjának jobb integrálása a minősítésekbe és a piackutatásba (6. intézkedés); a fenntarthatóság beépítése a prudenciális követelményekbe (8. intézkedés); valamint az alternatív elszámolási módszerek megvizsgálása a hosszú távú befektetési portfóliók esetében (a 9. intézkedés egyik fellépése). Ezek az intézkedések tanulmányokból, elemzésekből, konzultációkból és a lehetséges megoldások mérlegeléséből állnak. Az egyes intézkedésekről részletesebb információk a **III. mellékletben** találhatók.

53 Zárójelentésében a fenntartható finanszírozással foglalkozó magas szintű szakértői csoport megjegyezte, hogy számos vállalat szerint a 9. sz. nemzetközi pénzügyi beszámolási standard⁸³ (IFRS 9) kedvezőtlen hatással jár a sajáttőke-befektetések hosszú távú finanszírozására. A cselekvési tervben a Bizottság elkötelezte magát amellett, hogy 2018 végéig jelentést készít a 9. sz. nemzetközi pénzügyi beszámolási standardnak (IFRS 9) a hosszú távú befektetésekre gyakorolt hatásáról. A Bizottság mindeddig még nem készített ilyen jelentést. Az IFRS 9 módosítása a Nemzetközi Számviteli Standardok Testületének (IASB) döntésétől függ, amely az Uniótól függetlenül működő testület. A Bizottság aggályait e testülettel is megosztotta. E kérdést a Bizottság jelenleg nem tekinti sürgősnek, mivel a potenciálisan leginkább érintett vállalatok (a biztosítók) dönthetnek úgy, hogy 2023-ig elhalasztják az IFRS 9 alkalmazását⁸⁴.

A beruházásokhoz nyújtott uniós pénzügyi támogatás nem alapul következetes fenntarthatósági kritériumokon

54 Ebben a szakaszban megvizsgáljuk, kezelte-e a cselekvési terv azt a problémát, hogy egyes fenntartható beruházások esetében magasabbak a kockázatok és a költségek, valamint hogy nem állnak rendelkezésre fenntartható projektek (lásd: **05.** bekezdés). Továbbá megvizsgáljuk, miként alkalmazta az Unió a fenntartható

⁸³ <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>

⁸⁴ Európai Bizottság, *Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies*, 2021. április.

finanszírozás bevált gyakorlatait a 2014 és 2020 közötti, valamint a 2021 és 2027 közötti többéves pénzügyi keret esetében. Bemutatjuk: a) milyen szerepet játszik az EBB az éghajlat-politikai intézkedésekre és környezeti fenntarthatóságra irányuló finanszírozásban; b) az ESBA hogyan támogatta és az InvestEU-nak hogyan kellene támogatnia és lefednie a fenntartható beruházásokra leginkább rászoruló területeket; c) hogyan értékelhető az uniós vissza nem térítendő támogatásokkal finanszírozott beruházások fenntarthatósága.

Az EBB fontos szerepet tölt be a fenntartható finanszírozásban

55 A fenntartható beruházásokhoz nyújtott ESBA-támogatást vizsgálva megnéztük, milyen szerepet játszik az EBB a fenntartható finanszírozásban. Először is ellenőriztük, hogy az EBB kedvező feltételekkel nyújt-e finanszírozást a fenntartható projektekhez. Második lépésben megvizsgáltuk, segíti-e az EBB a fenntartható beruházások kockázatainak és költségeinek csökkentését a többi befektető számára. Harmadikként azt is megvizsgáltuk, milyen egyéb módokon segíti elő az EBB a fenntartható finanszírozás elveinek alkalmazását.

Az EBB kedvező feltételekkel nyújt finanszírozást az éghajlat-politikai intézkedésekre irányuló projektekhez

56 A 2012 és 2020 közötti időszakban az EBB 197 milliárd euró összegű finanszírozásról számolt be, amely 670 milliárd euró összegű beruházást támogatott olyan projektekre irányulóan, amelyek célja a környezet védelme, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése, valamint az országok segítése az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásban⁸⁵. Az EBB 2025-ig 50%-ra kívánja növelni az éghajlat-politikai intézkedésekkel és környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos finanszírozás arányát, ami az előrejelzések szerint 292 milliárd euró összegű EBB-finanszírozást fog eredményezni a 2021 és 2030 közötti időszakban. Az EBB csoport célja, hogy 1 billió összegű beruházást támogasson ebben az időszakban az éghajlatváltozás és a környezetvédelem területén⁸⁶ (**2. táblázat**). A támogatott beruházások magukban foglalják az ESBA és az InvestEU keretében nyújtott hozzájárulásokat, valamint az Európai Beruházási Alap (EBA) által biztosított, éghajlat-politikai intézkedésekre és környezeti fenntarthatóságra irányuló finanszírozást⁸⁷, a támogatott projektek egyéb köz- és magánszektorbeli társfinanszírozása mellett. Az EBB nem tett közzé részletesebb, éghajlati és környezeti

⁸⁵ EBB csoport, *Climate Action and Environmental Sustainability*.

⁸⁶ EBB csoport, *Climate Bank Roadmap 2021-2025*, 2020.

⁸⁷ EBA, *EIF Operational Plan 2021-2023*, 11. o.

célkitűzésekre lebontott információkat az előrejelzéseiről. Ami az ESBA révén támogatott finanszírozást illeti, az EBB gyakran jobb feltételekkel (kedvezőbb kamatláb vagy hosszabb futamidő) kínált finanszírozást annál, mint amit a hitelfelvevő a piacon tudott volna elérni.

2. táblázat. Az éghajlatra és a környezetre irányuló EBB-finanszírozás és támogatott beruházás (milliárd euró)

Időszak	2012–2020	2021–2030 (becslés)
EBB		
Összes finanszírozás az időszakban	599	630**
Éghajlattal és környezettel kapcsolatos finanszírozás	197*	292**
<i>Ebből ESBA/InvestEU éghajlat-politikai intézkedés</i>	19	23**
EBA		
Összes finanszírozás az időszakban	84	100**
Éghajlattal és környezettel kapcsolatos finanszírozás	Nincs nyomon követés	10**
EBB és EBA		
Az éghajlatra és a környezetre irányulóan támogatott összes beruházás (köztük ESBA/InvestEU és egyéb köz- és magánszektorbeli társfinanszírozás)	670*	1 000

* A 2012 és 2020 közötti időszakban a nyomon követésre és jelentéstételre csak az éghajlat-politikai intézkedések vonatkozásában került sor, amelyek abban az időszakban 171 milliárd eurót tettek ki. Az éghajlatra és a környezetvédelemre vonatkozó összesített adat magában foglalja a környezetvédelem becsült volumenét, hivatalos nyomonkövetési rendszer és fogalommeghatározások használata nélkül, amelyek 2021-től alkalmazandók.

** Az Európai Számvevőszék becslése, az EBB és az EBA vállalati operatív terveinek 2021–2023-as célértékeinél szereplő számadatok felhasználásával.

Forrás: Európai Számvevőszék, az EBB csoport alapján.

Az EBB ellenőrzi a környezetvédelmi és társadalmi normáknak való megfelelést

57 Megvizsgáltuk az EBB-nek az ESBA műveleteinél alkalmazott környezetvédelmi és társadalmi átvilágítási eljárásait, és értékeltük, hogyan biztosítja az EBB az ESBA-projektek fenntarthatóságát. 12 kiválasztott ESBA-projekt esetében ellenőriztük, hogyan alkalmazták ezeket az eljárásokat a gyakorlatban.

58 Megállapítottuk, hogy a jelentős környezeti és társadalmi hatással járó beruházásoknál az EBB értékeli a környezetvédelmi és társadalmi normáinak való megfelelést; ezek a normák a finanszírozáshoz jutás szerződéses feltételei közé tartoznak⁸⁸. Az EBB emellett felméri a projektek éghajlatváltozással szembeni rezilienciáját, és előírhatja a projektek módosítását az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázataik csökkentése érdekében (02. bekezdés).

59 Az EBB átvilágítási eljárásainak áttekintésekor megállapítottuk, hogy az EBB becslést végez a potenciális üvegházhatásúgáz-kibocsátás mennyiségéről⁸⁹, és egy „szén-dioxid-árnyékárát” használ, hogy számításba vegye a projekt költségeinél a kibocsátás külső negatív hatásait⁹⁰. Ez ténylegesen csökkenti a magasabb kibocsátású projektek gazdasági életképességét, és csökkenti annak valószínűségét, hogy EBB-finanszírozásban részesülnek.

60 Az ESBA általunk vizsgált pénzalapokra irányuló befektetései esetében az EBB gyakran az első befektetőcsoportba tartozott. Szigorú átvilágítási eljárásai miatt az EBB korai közreműködése azt jelezheti a többi potenciális befektető számára, hogy az alap valószínűsíthetően életképes és fenntartható projektekbe fog befektetni. Ez csökkentheti a potenciális befektetők átvilágítási költségeit és növelheti befektetésük összegét.

61 Ami az átláthatóságot és a közzétételeket illeti, az EBB a projekt lezárásakor jelentést készít arról, hogy miként teljesítette a projekt a szerződésben foglalt környezetvédelmi és társadalmi feltételeket. Az EBB-nek nem kellett nyilvánosan beszámolnia a lezárt ESBA-műveletek mögöttes projektjeinek szintjén elért tényleges éghajlati és környezetvédelmi eredményekről. Az EBB nem teszi közzé azon mögöttes projektek listáját, amelyeket az alapokba történő beruházásai révén támogat, ezért e projektek környezeti vagy társadalmi teljesítménye nem kerül közzétételre.

⁸⁸ EBB, *Environmental and Social Standards*, 2018.

⁸⁹ EBB, *Methodologies for the Assessment of Project GHG Emissions and Emission Variations*, 2020.

⁹⁰ EBB, *EIB Group Climate Bank Roadmap*, V. melléklet, 2020.

Azáltal, hogy párbeszédet folytat a befektetőkkel a fenntarthatóság kritériumainak alkalmazásáról az EBB előmozdítja a fenntartható finanszírozást

62 Végezetül az EBB előmozdítja a fenntartható finanszírozást azáltal, hogy ösztönzi a többi köz- és magánszektorbeli befektetőt a fenntartható finanszírozás bevált gyakorlatainak alkalmazására. Már beszámoltunk arról, hogy milyen pozitív szerepet tölt be az EBB az éghajlat-politikai finanszírozás nyomon követésére vonatkozó közös alapelvek kidolgozásában⁹¹, itt pedig a környezeti és társadalmi átvilágítás elvégzésében betöltött szerepét vizsgáljuk.

63 Megállapítottuk, hogy a fenntarthatóság kritériumainak a projektekre történő alkalmazásakor az EBB párbeszédet kezd a többi érintett befektetővel, vállalkozással és közigazgatási szervvel. Ily módon az ösztönzi a szigorúbb éghajlati és környezetvédelmi normák jobb elfogadását. Az EBB az uniós taxonómia kritériumainak figyelembevétele érdekében jelenleg aktualizálja átvilágítási eljárásait, éghajlat-politikai kiadások nyomon követéséhez használt módszertanát pedig már aktualizálta⁹². Ez elősegítené az uniós taxonómia szélesebb körben való használatát.

Az ESBA-támogatás nem terjedt ki minden olyan területre, ahol a leginkább szükség van fenntartható beruházásokra

Az ESBA kevés fenntartható beruházást támogatott Közép- és Kelet-Európában

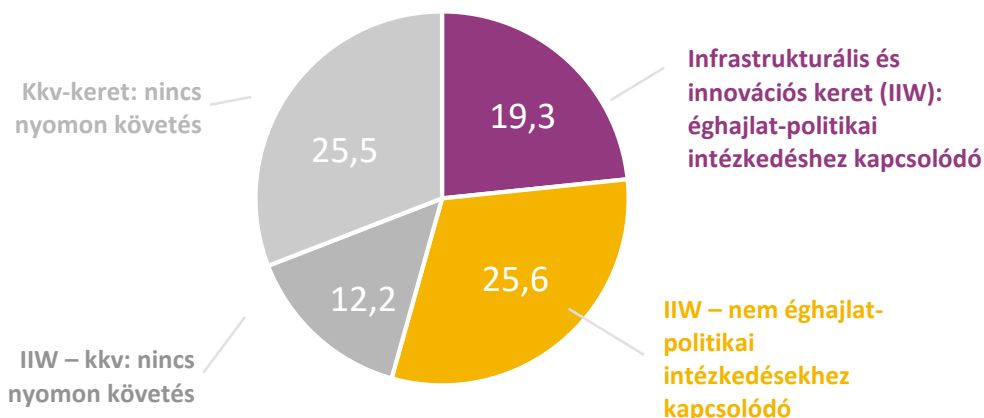
64 Elemeztük, hogy a 2015 és 2020 közötti időszakban miként járult hozzá az ESBA portfóliója az éghajlat-politikai célokhoz. Elemzésünket behatárolta, hogy az éghajlat-politikai kiadások nyomon követésére vonatkozó információk nem terjednek ki a portfólió 45%-át adó, kkv-kkal kapcsolatos beruházásokra(7. ábra). Ennek oka, hogy az ESBA-rendelet nem rendelkezett ilyen nyomon követéssel, illetve beszámolással.

⁹¹ Európai Számvevőszék, *Az uniós költségvetés legalább egyötöde szolgáljon éghajlat-politikai célt: halad az ambiciózus munka, de nagy a kockázata, hogy nem teljesülnek a várakozások*, 2016.

⁹² EBB csoport, *Climate Bank Roadmap 2021-2025*, 2020, xii. o.

7. ábra. Az éghajlat-politika tekintetében nyomon követett és beszámolás tárgyát képező ESBA-finanszírozás aránya

ESBA – az EBB által nyomon követett és beszámolás tárgyát képező, aláírt összegek aránya
(milliárd euró – összesen 82,6 milliárd euró)

Forrás: Európai Számvevőszék, az EBB adatai alapján.

65 A 2021 és 2027 közötti többéves pénzügyi keretben az InvestEU programra vonatkozó éghajlat-politikai kiadások követése a kkv-kra is ki fog terjedni. Emellett az InvestEU végrehajtó partnerei felhasználhatják az uniós taxonómia kritériumait ahhoz, hogy meghatározzák a környezeti célkitűzésekhez való lényeges hozzájárulást. Továbbá a Bizottság idevágó fő teljesítménymutatókat vezetett be a fenntartható infrastrukturális projektek éghajlati és környezeti teljesítményének méréséhez, ideértve például az üvegházhatásúgáz-kibocsátás éves csökkenését⁹³. Ezáltal az ESBA-hoz viszonyítva jobb információk állnak majd rendelkezésre az InvestEU program éghajlat-politikához és környezetvédelemhez való hozzájárulásáról. A beszámolási rendszerekbe azonban nem tartoznak bele a lezárt műveletek éghajlattal és környezettel kapcsolatos, projektszinten elért tényleges eredményei, és az uniós taxonómia szerinti kritériumok használata csupán opcionális, mivel a végrehajtó partnerek alkalmazhatják ahelyett az uniós éghajlat-politikai kiadások követését vagy más elfogadott módszertant.

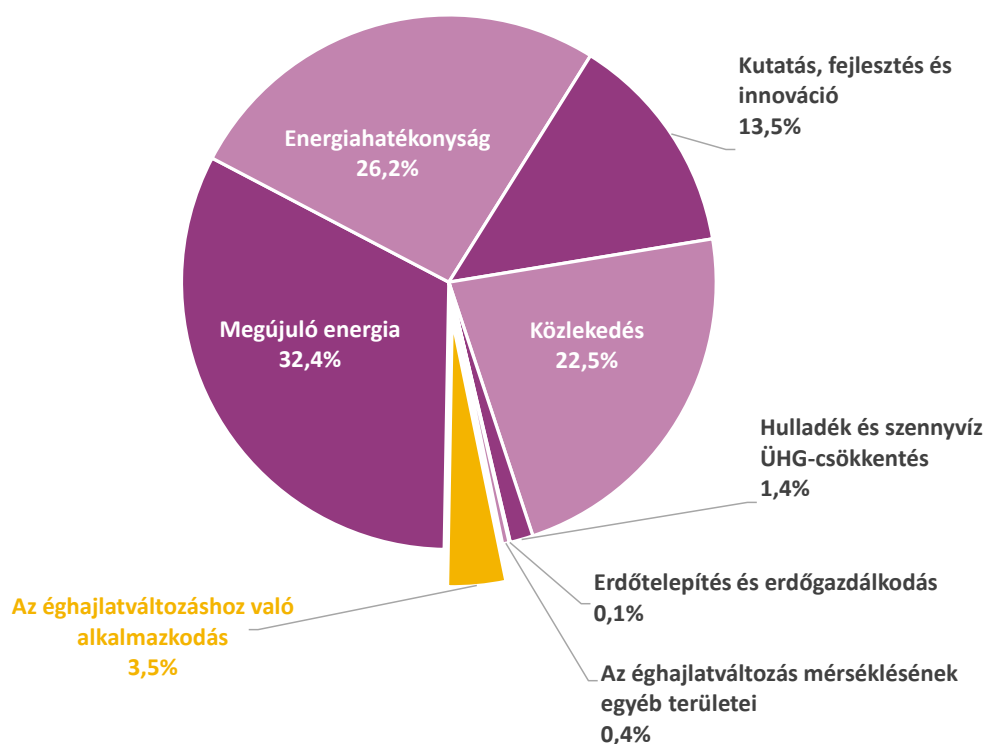
66 A 2015 és 2020 közötti időszak tekintetében megállapítottuk, hogy az éghajlat-politikai intézkedésekkel kapcsolatos ESBA-garanciák szinte kizárólag az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló beruházásokat támogattak (**8. ábra**). A 19,4 milliárd euró összegben finanszírozott éghajlat-politikai beruházások 32,4%-a

⁹³ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2021/523 rendelete](#) (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról.

kapcsolódott a megújuló energiához, ami elsősorban nap- és szélenergia-beruházásokat jelentett. A finanszírozott energiahatékonysági beruházás további 26,2%-ban főként épületfelújításokhoz és kapcsolt energiatermelő létesítményekhez nyújtott finanszírozást jelentett. Mindössze 3,5% vonatkozott az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, ami a bankképes alkalmazkodási beruházások előkészítésénél felmerülő külön nehézségekből adódhat (05. bekezdés).

8. ábra. ESBA-finanszírozás az éghajlat-politikai intézkedések kategóriái szerint

ESBA-beruházások az IIW-n belül a 2015 és 2020 közötti időszakban
Az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás

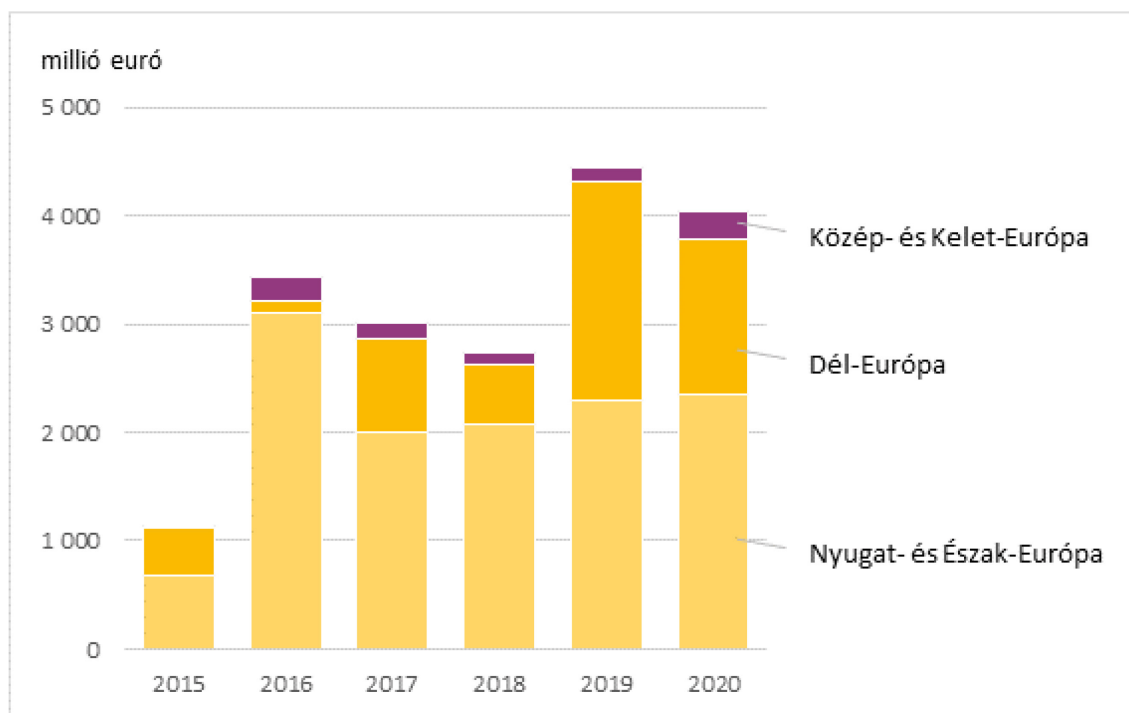
Forrás: Európai Számvevőszék, az EBB adatai alapján.

67 A magas szintű szakértői csoport 2018-ban megjegyezte, hogy különös figyelmet kell fordítani az infrastrukturális beruházások felgyorsítására a közép- és kelet-európai országokban, mivel ott tapasztalható a legtöbb hiány a fenntartható infrastruktúrára irányuló beruházásokban⁹⁴. Megállapítottuk, hogy az éghajlat-politikai intézkedéseket támogató ESBA-műveletek összegei ezekben az országokban 2020-ig elenyészőek maradtak (9. ábra). Az éghajlat-politikai beruházások a 2015 és 2020 közötti időszakban ebben a régióban összességében a teljes ESBA-finanszírozás 23%-át tették

⁹⁴ Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance, 2018, 38. o.

ki, míg ez az arány Nyugat- és Észak-Európában 52%, Dél-Európában pedig 37% volt. 2021-ben egy, a tagállamok nemzeti energia- és klímaterveinek elemzésén alapuló EBB-jelentés megerősítette, hogy Közép- és Kelet-Európában nagyobb szükség van éghajlat-politikai beruházásokra⁹⁵.

9. ábra. Az ESBA infrastrukturális és innovációs keretéből végrehajtott éghajlat-politikai finanszírozás évente, uniós régiók szerint

Forrás: Európai Számvevőszék, az EBB adatai alapján.

68 Mivel az InvestEU-támogatások – az ESBA-hoz hasonlóan – olyan tényezőktől függenek, mint például a piaci kereslet és az egyéb finanszírozási források rendelkezésre állása, a földrajzi lefedettség javításához aktív kapacitásépítési intézkedésekre van szükség, amelyek révén fenntartható projektek jöhetnek létre azokban az ágazatokban és térségekben, ahol azokból hiány mutatkozik.

⁹⁵ EBB, *Investment 2020-2021: Building a smart and green Europe in the COVID-19 era*, 2021.

Az Unióban hiányzott a proaktív megközelítés egy elegendő fenntartható projektből álló portfólió kialakítására

69 A magas szintű szakértői csoport 2018-ban hangsúlyozta, hogy uniós szinten fel kell lépni, segítve egy fenntartható projektekből álló portfólió kidolgozását, különösen Közép- és Kelet-Európában. Ennek fényében javasolta egy uniós szerv – az Európai Fenntartható Infrastruktúra – felállítását, amely a következő feladatokat látná el:

- a meglévő tanácsadási szolgáltatások kiegészítése a fenntartható beruházási projektek létrehozása terén;
- a projektek segítése a magánfinanszírozást biztosító befektetőkkel való kapcsolat kialakításában;
- együttműködés a nemzeti fejlesztési bankokkal, segítve a tagállamokat abban, hogy nemzeti energia- és klímaterveik részeként projektporfóliókat hozzanak létre⁹⁶.

70 A cselekvési terv keretében (3. intézkedés) a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy megerősíti a fenntartható infrastrukturális projektek fejlesztéséhez szükséges tanácsadási kapacitást, arra azonban nem, hogy külön szervet hoz létre az „Európai Fenntartható Infrastruktúra” számára előírányozott funkciókkal.

71 A Bizottság az InvestEU tanácsadó központ létrehozásával tervezi megerősíteni a tanácsadási szolgáltatásokat. Ez az új központ hasonló megközelítést alkalmazna, mint az Európai Beruházási Tanácsadó Platform (EBTP), amely 2015-ben, az ESBA mellett jött létre. A platformra vonatkozó 2020. évi ellenőrzésünkben megállapítottuk, hogy 2018 végéig tanácsadási megbízásainak 10%-át hajtotta végre a legkiemeltebb ágazatokban, például az energia, a közlekedés és a környezetvédelem területén Közép- és Kelet-Európában, és összességében megbízásainak csupán 16%-a kapcsolódott éghajlat-politikai intézkedésekhez⁹⁷. 2021. március végére a legkiemeltebb ágazatokat érintő tanácsadási megbízások száma emelkedett Közép- és Kelet-Európában, és az EBTP megbízásainak 33 %-a éghajlat-politikai intézkedésekhez kapcsolódott. A Bizottság emellett lépéseket tett annak érdekében, hogy eljárjon ajánlásunk nyomán, amely szerint a tanácsadási segítségnyújtást jobban kell a kielégítetlen szükségletek felé irányozni.

⁹⁶ *Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance*, 2018, 35. o.

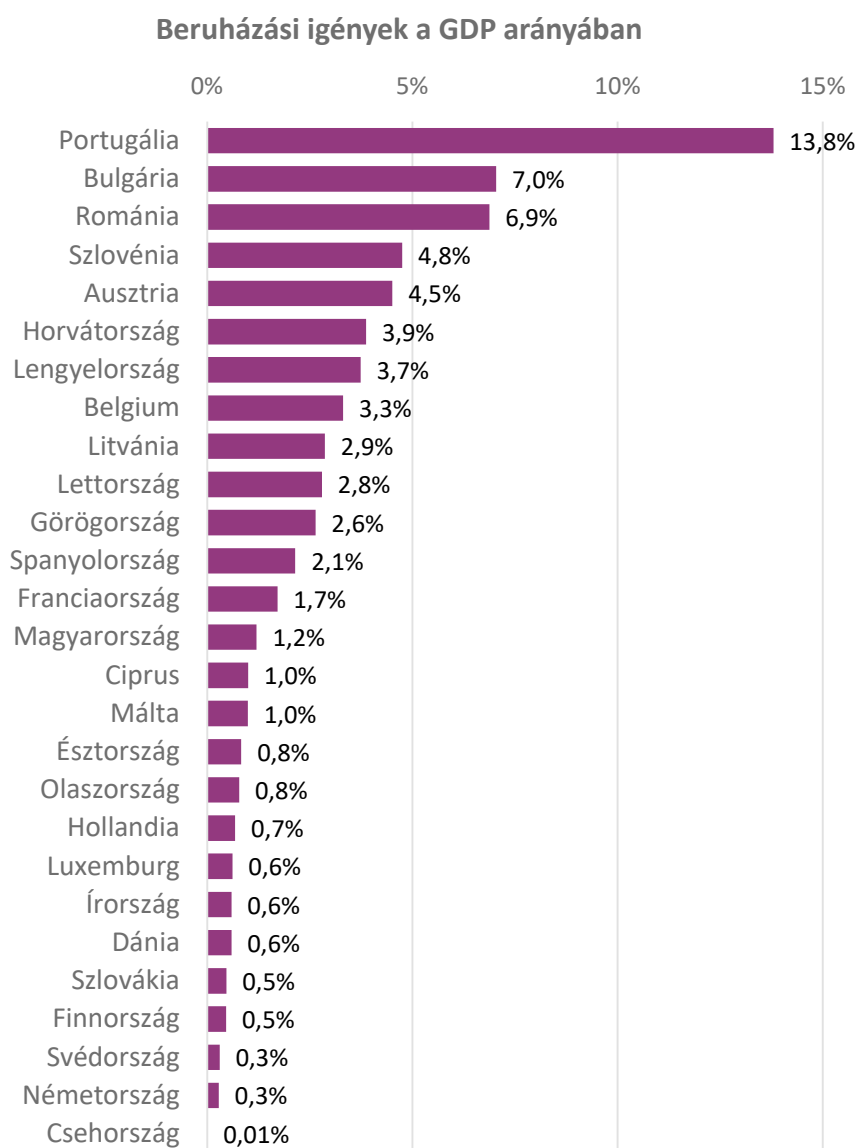
⁹⁷ Európai Számvevőszék, *Az Európai Beruházási Tanácsadó Platform: az uniós beruházások élénkítésére létrehozott platform hatása egyelőre elenyésző*, I. melléklet.

72 Az új InvestEU portál lehetővé fogja tenni a projektgazdáknak, hogy közzétegyék az InvestEU portálon a projektjeikkel kapcsolatos információkat – ez a portál a 2015 és 2020 közötti Beruházási Projektek Európai Portáljának lesz a folytatása. A portálnak ugyanakkor nem volt célja, hogy aktívan e projektek felé irányítsa a befektetőket, illetve fenntarthatósági vagy egyéb technikai és pénzügyi értékelést biztosítson a portálon közzétett projektekre vonatkozóan.

73 A nemzeti energia- és klímatervek többek között azért jöttek létre, hogy támogassák fenntartható projektekből álló portfóliók kidolgozását az éghajlat és az energia területén, egyértelművé téve a befektetők számára, hogy milyen nagyságrendű és milyen típusú beruházásokat terveznek a tagállamok. Megállapítottuk azonban, hogy a beruházási igényekre vonatkozóan a tervekben megadott információk⁹⁸ hiányosak, nem következetesek (**V. melléklet**) és nagy különbségeket mutatnak (**10. ábra**). Noha a Bizottság nyújtott bizonyos támogatást a tagállamok számára, nem dolgozott ki olyan egységes keretrendszert a tagállamoknak, amelyet az igényeik felméréséhez és a kiemelt fenntartható projektek meghatározásához alkalmazhatnának. Ezért fennáll a kockázata annak, hogy egyes nemzeti energia- és klímatervek nem fognak hozzájárulni a fenntartható projektek hiteles portfóliójához azokban az ágazatokban és térségekben, ahol jelenleg nincs ilyen portfólió.

⁹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2018/1999 rendele](#)te (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról.

10. ábra. A tagállamok nemzeti energia- és klímaterveiben azonosított beruházási igény az energia és az éghajlat területén a GDP arányában

Forrás: Európai Számvevőszék, az Európai Bizottság és az Eurostat adatai alapján (nemzeti GDP 2020-ra vonatkozóan).

Az uniós költségvetésben nincsenek következetes, tudományosan megalapozott kritériumok a jelentős környezeti kár megelőzésére

74 Megvizsgáltuk, hogy az uniós kiadási programokra, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre vonatkozó, 2021 és 2027 közötti jogszabályi rendelkezések összhangban állnak-e a Bizottság fenntartható finanszírozással kapcsolatos intézkedéseivel. Noha az uniós taxonómia, valamint az arra épülő standardok, címkék és közzétételi követelmények elsődlegesen a pénzügyi piaci szereplők számára

készültek, a közszeaktor is alkalmazhatja őket. Amint azt fent említettük (lásd: [63. bekezdés](#)), az EBB már határozott arról, hogy saját műveleteire alkalmazza az uniós taxonómiát, beleértve az InvestEU által támogatandókat is. A Bizottság vállalta, hogy „meg fogja vizsgálni, hogy a közszeftéra miként tudja majd felhasználni az uniós taxonómiát az európai zöld megállapodással összefüggésben, az InvestEU program keretein túl”, és hangsúlyozta a magánszeaktor és a közszeaktor közötti összhang fontosságát⁹⁹. A technikai szakértői csoport azt javasolta, hogy az uniós költségvetés valamennyi beruházás esetében kövesse az uniós taxonómiában rögzített, a jelentős károkozás elkerülését célzó elveket¹⁰⁰.

75 Bár az uniós taxonómia nem abból a célból jött létre, hogy megakadályozza a nem fenntartható beruházások finanszírozását, kritériumai felhasználhatók annak ellenőrzéséhez, hogy egy adott beruházás árt-e a környezetnek. Megvizsgáltuk, hogy az EBB-hez hasonlóan alkalmazzák-e a legfontosabb uniós kiadási programok az uniós taxonómiát a környezeti károk értékeléséhez.

A jelentős károkozás elkerülését célzó elvet nem alkalmazzák valamennyi uniós kiadásra

76 Megállapítottuk, hogy nincsenek következetes és kötelező előírások arra nézve, hogy minden az uniós költségvetésből finanszírozott tevékenység esetében alkalmazni kellene a „jelentős károkozás elkerülését célzó elvet”. Ezt az elvet – a kohéziós politikai alapokra alkalmazandó – közös rendelkezésekről szóló rendelet, illetve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz is bevezette. Ellenőrzésünk idejéig a Bizottság csak a „jelentős károkozás elkerülését célzó elv” Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben való alkalmazására vonatkozó iránymutatásokat tette közzé¹⁰¹. Ezen iránymutatások értelmében ugyanakkor az uniós taxonómia szerinti konkrét kritériumok alkalmazása ezen elv tekintetében csak opcionális¹⁰². Ami a közös agrárpolitikát illeti, a „jelentős károkozás elkerülését célzó elvet” nem vezették be a releváns jogszabályokba.

⁹⁹ COM(2020) 21 final – A Fenntartható Európa beruházási terv – Az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv.

¹⁰⁰ Technikai szakértői csoport, *Statement of the EU Technical Expert Group on Sustainable Finance: 5 high-level principles for Recovery & Resilience*, 2020, 2. o.

¹⁰¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról.

¹⁰² HL C 58., 2021.2.18., 1. o.

77 Az InvestEU fenntarthatósági vizsgálatra vonatkozó iránymutatása¹⁰³ ajánlásokkal szolgál arról, hogyan kell meghatározni, hogy egy adott projekt jár-e környezeti, éghajlati és társadalmi hatással. Az iránymutatás, amelyet a végrehajtó partnerekkel együttműködve dolgoztak ki, figyelembe veszi a „jelentős károkozás elkerülését célzó elvet” és a releváns kritériumokat is. Más uniós kiadási programokban nem találtunk olyan követelményeket, amelyek az EBB vagy az InvestEU által alkalmazottakhoz hasonló környezeti és társadalmi normákhoz viszonyítva értékelnék az egyes beruházási projekteket. Ebből következően előfordulhat, hogy ugyanazon tevékenységek esetében nem kellően szigorú vagy egymástól eltérő kritériumokat alkalmaznak a környezeti és társadalmi fenntarthatóság meghatározásához attól függően, hogy melyik uniós programból történik a finanszírozás.

78 Megállapítottuk továbbá, hogy bizonyos uniós kiadási programok lehetővé teszik környezeti szempontból káros tevékenységek finanszírozását. Így például a kohéziós politika korlátozottan lehetővé tesz beruházásokat egyes tagállamok gázinfrastruktúrájára irányulóan¹⁰⁴. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a tagállamok emellett esetenként, kivételesen támogathatnak fosszilis tüzelőanyagokon alapuló beruházásokat, ha a karbonintenzív energiaforrásokról való áttérés az üvegházhatásúgáz-kibocsátás jelentős mértékű és gyors csökkenéséhez vezetne¹⁰⁵. Amint azt a Számvevőszék megjegyezte, a fosszilis tüzelőanyagokba való bármilyen beruházás a meg nem térülés kockázatát hordozza magában¹⁰⁶. Ezzel szemben az EBB úgy döntött, hogy 2022 elejétől fokozatosan megszünteti a hagyományos fosszilis tüzelőanyagon, köztük a földgázon alapuló infrastruktúrák és energiatermelési projektek támogatását¹⁰⁷.

¹⁰³ Európai Bizottság, *Technical guidance on sustainability proofing for the InvestEU Fund*, 2021.

¹⁰⁴ COM(2018) 372 final – Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról.

¹⁰⁵ C(2021) 1054 final – A Bizottság közleménye: Technikai iránymutatás a jelentős károkozás elkerülését célzó elvnek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szembe fordítottáról szóló rendelet keretében történő alkalmazásáról.

¹⁰⁶ HL C 209., 2020.9.1., 1. o. – 5/2020. sz. számvevőszéki vélemény.

¹⁰⁷ EBB, *EIB Energy lending policy*, 2019.

Az uniós költségvetés éghajlat-politikai célokhoz való hozzájárulásának nyomon követéséhez alkalmazott kritériumok nem annyira szigorúak és tudományosan megalapozottak, mint az uniós taxonómia kritériumai

79 Bár az egyes projektek éghajlat-politikai célokhoz való hozzájárulását az Unió – az EBB-től eltérően – nem értékeli, a Bizottság mindenesetre nyomon követi az éghajlat-politikai intézkedésekre fordított uniós költségvetési kiadásokat („éghajlat-politikai kiadások követése”). E célból a Bizottság 100%-os együtthatót alkalmaz azokra a költségvetési kiadásokra, amelyek az értékelése alapján jelentősen hozzájárulnak az éghajlat-politikai intézkedésekhez, 40%-osat azokra, amelyek mérsékelten járulnak hozzá, és 0%-osat azokra, amelyek hozzájárulása jelentéktelen¹⁰⁸. A Számvevőszék korábbi jelentéseiben észrevételeztük, hogy ez a módszertan az éghajlat-politikai célokhoz való hozzájárulás túlbecsléséhez vezethet. Bíráltuk különösen azt, hogy a módszertan túlságosan nagyvonalúan alkalmazza a 100%-os együtthatót¹⁰⁹, és nem kell beszámolni a tényleges kiadásokról és eredményekről. Megjegyeztük továbbá, hogy a Bizottság nem veszi számításba egyes uniós finanszírozású tevékenységek éghajlatváltozásra gyakorolt kedvezőtlen hatását¹¹⁰.

80 A 2021 és 2027 közötti rendszer keretében a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és a kohéziós politikai alapokból támogatott tevékenységeknek esetenként meg kell majd felelniük az uniós taxonómia szerinti kritériumokon alapuló küszöbértékeknek ahhoz, hogy 100%-ban az éghajlat-politikai intézkedésekhez hozzájárulónak lehessen őket elkönyvelni¹¹¹. Ugyanakkor a Bizottság továbbra is a 40%-os együtthatót fogja alkalmazni azokra a tevékenységekre, amelyek az uniós taxonómia kritériumainak egyikét se teljesítik. Megállapítottuk, hogy az éghajlat-politikai intézkedésekkel kapcsolatos kiadások nyomon követésére vonatkozó uniós költségvetési megközelítés más területeken sem alkalmazza az uniós taxonómia kritériumait (**5. háttérmagyarázat**). Az uniós taxonómia következetes alkalmazásának hiánya azzal a kockázattal jár, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz éghajlati

¹⁰⁸ Európai Bizottság, *Az Európai Unió általános költségvetési tervezete a 2021-es pénzügyi évre – Bevételi és kiadási kimutatás szakaszonként, munkadokumentum, I. rész: Programme Statements of Operational Expenditure.*

¹⁰⁹ Európai Számvevőszék, *Az uniós költségvetés legalább egyötöde szolgáljon éghajlat-politikai célt: halad az ambiciózus munka, de nagy a kockázata, hogy nem teljesülnek a várakozások, 2016.*

¹¹⁰ Európai Számvevőszék, *Az uniós költségvetés éghajlat-politikai kiadásainak nyomon követése, 2020.*

¹¹¹ SWD(2021) 12 final – *Commission Staff Working Document, Guidance to Member States: Recovery and Resilience Plans.*

részéhez bevont finanszírozás nem fog megfelelni azoknak az uniós taxonómián alapuló kritériumoknak, amelyek az uniós zöldkötvény-standardra alkalmazandók.

5. háttérmagyarázat

Az uniós költségvetésen belüli nyomonkövetési rendszerhez képest az uniós taxonómia szigorúbb kritériumokat alkalmaz arra vonatkozóan, hogy mi járul hozzá az éghajlat-politikai intézkedésekhez a mezőgazdaságban

A technikai szakértői csoport a mezőgazdasági ágazat két területére vonatkozóan tett javaslatot az uniós taxonómia szerinti kritériumokra: a növénytermesztésre és az állattenyésztésre. Ahhoz, hogy egy tevékenységet az éghajlatváltozás mérsékléséhez jelentős mértékben hozzájáruló tevékenységnek lehessen tekinteni, a szakértők meghatározása szerint két kritériumnak kell teljesülnie:

- 1) Igazoltan jelentős mértékben kerülni vagy csökkenteni kell a termeléshez és a vonatkozó gyakorlatokhoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátást;
- 2) fenn kell tartani a meglévő szénelnyelőket és fokozni kell az üvegházhatású gázok megkötését¹¹².

Ezek a kritériumok nem alkalmazandók, ha úgy tekintendő, hogy a mezőgazdasági kiadás hozzájárulást jelent az éghajlat-politikai intézkedésekhez.

Ellenőrzésünk idejére a Bizottság úgy határozott, hogy ideiglenesen törli a felhatalmazáson alapuló taxonómiai rendeletből a mezőgazdasági tevékenységek kritériumait, hogy a különböző eszközök közötti nagyobb koherenciával sikerüljön elérni a zöld megállapodás környezet- és éghajlatvédelmi törekvéseit¹¹³. A társjogalkotók ugyanakkor 2025. december 31-ig elhalasztottak minden további változtatást az éghajlat-politikai kiadásoknak a közös agrárpolitikában történő nyomon követésében.

¹¹² Technikai szakértői csoport, *Taxonomy Report: Technical Annex, Updated methodology & Updated Technical Screening Criteria*, 2020, 112., 126. és 140. o.

¹¹³ Európai Bizottság, *Az uniós taxonómiára vonatkozó, az éghajlatváltozásról szóló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus*, 2021, 3–4. o.

81 Megállapítottuk, hogy a beruházási igényekhez biztosított uniós támogatást jobban összhangba kell hozni a fenntartható finanszírozás elveivel. A vissza nem térítendő támogatásokon keresztül biztosított uniós finanszírozás nem jár elől jó példával az uniós taxonómia szerinti fenntarthatósági kritériumok és a jelentős károkozás elkerülését célzó elv alkalmazása tekintetében. Ha a támogatások odaítélésekor, illetve a kiadások követése során alkalmaznák az uniós taxonómiát, az pontosabb, összehasonlíthatóbb és tudományosan megalapozott nyomkövetési adatokat biztosítana az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások esetében. Az Unió azáltal, ha a taxonómiát alkalmazza az uniós költségvetésből biztosított kiadásokra, szintén példát mutathatna, és így biztosíthatná az összhangot a cselekvési terv azon céljával, amely szerint elő kell mozdítani a fenntartható finanszírozást a magánszektorban.

Következtetések és ajánlások

82 Megállapításunk szerint több uniós intézkedésre van szükség a köz- és magánfinanszírozás fenntartható beruházások felé történő átirányításához. A cselekvési terv intézkedéseit véghez kell vinni, és olyan fellépésekkel kell kísérni, amelyek jobban tükrözik a nem fenntartható gazdasági tevékenységek társadalmi és környezeti költségeit. Ezenkívül az Uniónak következetes kritériumokat kell alkalmaznia ahhoz, hogy meghatározza, mennyire fenntarthatóak az általa finanszírozott beruházások, és erőfeszítéseit még inkább a fenntartható beruházási lehetőségek teremtésére irányítsa.

83 Megállapítottuk, hogy a cselekvési terv tíz intézkedése közül hét irányult arra a fő kérdésre, hogy a fenntartható tevékenységek és pénzügyi termékek tekintetében javítani kell az átláthatóságot. Csupán egyetlen olyan intézkedés volt, amely a fenntartható beruházások kockázatának és költségének csökkentését, valamint a fenntartható projektek fejlesztésének ösztönzését célozta, amelyek szintén alapvető fontosságú kérdések. A cselekvési tervet nem kísérte elég olyan intézkedés, amely tükrözné a nem fenntartható tevékenységek környezeti költségeit (15–22. bekezdés).

84 A cselekvési terv számos intézkedést késedelmek jellemezték, és további lépésekre van szükség ahhoz, hogy működőképpé váljanak. A Bizottság az uniós taxonómia elkészítésére összpontosított, amely tisztázhatná, mely tevékenységek fenntarthatóak, és alapul szolgálhat a köz- és a magánszektor fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételeihez. Az uniós taxonómia hatálybalépése jelentős késedelmet szenvedett, ami a taxonómián alapuló egyéb intézkedéseket is késlelteti, ideértve például a pénzügyi termékek címkézését és a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételeket. Megítélésünk szerint az uniós taxonómia a hatálybalépésekor megfelelő, tudományosan megalapozott eszközként szolgálhat a befektetők számára a befektetési lehetőségek átvilágításához, valamint a vállalatok számára ahhoz, hogy összehangolják gazdasági tevékenységeiket a fenntarthatósági célokkal (27–36. bekezdés).

85 Az uniós taxonómia és a címkézési rendszerek eredményessége nagymértékben függ az önkéntes bevezetésüktől és attól, hogy hitelességüket alátámasztja-e megfelelő ellenőrzés. Ez az uniós taxonómia kritériumainak száma és összetett volta miatt kihívásokkal járhat. Ezenkívül mindaddig nem lesz világos, hogy mekkora a magánszektor fenntarthatósági kockázatoknak való kitettsége, illetve milyen a vállalatok tevékenységének környezeti és társadalmi hatása, amíg teljeskörűen alkalmazandóvá nem válnak az új uniós közzétételi követelmények. Véleményünk

szerint a Bizottság még nem tisztázta kellően, hogy milyen rendelkezések révén ellenőrizték a tagállamok illetékes hatóságai a pénzügyi piaci szereplők fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételeit, és a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételek ellenőrzésére vonatkozó javasolt rendelkezések jogszabályi jóváhagyása még nem történt meg. Továbbá a hosszabb távú befektetéseknek kedvező intézkedések még előkészítő szakaszban vannak; jogalkotási javaslatot mindeddig nem terjesztettek elő (37–53. bekezdés).

1. ajánlás. Végre kell hajtani a cselekvési terv intézkedéseit, és egyértelműbbé kell tenni a megfelelésséggel és az ellenőrzéssel kapcsolatos rendelkezéseket

A következő ajánlásokat tesszük a Bizottságnak:

- a) fejezze be a cselekvési terv szabályozási intézkedéseinek késedelmes részeit, különös tekintettel az uniós taxonómiára, és kövesse nyomon az előkészítő intézkedéseket a vállalatirányítás területén;
- b) pontosítsa az arra vonatkozó rendelkezéseket, hogyan kell ellenőrizni a pénzügyi termékek mögöttes befektetéseinek az uniós taxonómiához való igazodását;
- c) pontosítsa, hogy mi az ellenőrök és a felügyeleti szervek szerepe a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás és közzétételek, illetve a pénzügyi piaci szereplők általi közzétételek ellenőrzésében.

Határidő: 2022. vége (a), (b), (c).

86 Amint azt a magas szintű szakértői csoport megjegyezte, a magánfinanszírozás fenntartható beruházások felé irányítására irányuló európai bizottsági intézkedések nem lesznek eredményesek, ha a gazdasági tevékenységek árába nem foglalják bele a kedvezőtlen környezeti és társadalmi mellékhatásokat. Ebben az összefüggésben megjegyezzük, hogy a Bizottság megkezdte az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer és a közös kötelezettségvállalási rendelet felülvizsgálatára irányuló javaslatok kidolgozását, az Unión belüli kibocsátáscsökkentésre irányuló jelenlegi intézkedésekre vonatkozóan (22–26. bekezdés).

2. ajánlás. Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás beárazásával jobban hozzá kell járulni a fenntartható finanszírozáshoz

A nem fenntartható gazdasági tevékenységek környezeti és társadalmi költségeinek megfelelőbb figyelembevétele és a fenntartható finanszírozás vonzerejének növelése érdekében javasoljuk, hogy a Bizottság határozzon meg további intézkedéseket, amelyek azt hivatottak biztosítani, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás árazása jobban tükrözze a kibocsátás környezeti költségét.

Határidő: 2022 vége.

87 Az Unió beruházásokhoz nyújtott pénzügyi támogatása nem alapul következetes fenntarthatósági követelményeken. Az EBB fontos szerepet tölt be a fenntartható projektek kedvező feltételekkel történő finanszírozásában, valamint a környezeti és társadalmi normáknak való megfelelés értékelésében. Az EBB emellett azáltal is előmozdítja a fenntartható finanszírozást, hogy párbeszédet folytat a befektetőkkel a fenntarthatóság kritériumainak alkalmazásáról. Az ESBA-támogatás iránti igény ugyanakkor nem fedett le kellően minden ágazatot és minden olyan földrajzi területet, ahol fenntartható beruházásokra van szükség. Az éghajlat-politika területén más térségekhez képest kevesebb ESBA-támogatás irányult Közép- és Kelet-Európába, és az ESBA által támogatott finanszírozásnak csupán kis hányadát teszik ki az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházások. Megállapítottuk továbbá, hogy az InvestEU beszámolási rendszere nem öleli fel a pénzügyi műveletek alapjául szolgáló projektek tényleges éghajlat- és környezetvédelmi eredményeit, és nem közli, hogy az InvestEU programból származó finanszírozás milyen összegét követik nyomon az uniós taxonómia kritériumaival összhangban (55–67. bekezdés).

3. ajánlás. Be kell számolni az InvestEU éghajlattal és környezettel kapcsolatos eredményeiről

Az InvestEU beruházásainak átláthatóbbá tétele érdekében a következőket javasoljuk a Bizottságnak:

- a) tegye közzé, hogy az InvestEU finanszírozásának mekkora részét követik nyomon az uniós taxonómia alkalmazásával;
- b) számoljon be a releváns lezárt finanszírozási műveletek éghajlattal kapcsolatos eredményeiről, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának tényleges csökkenéséről.

Határidő: 2022 végétől.

88 Megállapítottuk azt is, hogy az Unióban hiányzott a proaktív megközelítés egy elegendő fenntartható projektből álló portfólió kialakítására. Egy korábbi jelentésünkben észrevételeztük, hogy az Európai Beruházási Tanácsadó Platform Közép- és Kelet-Európában kevés tanácsadási megbízatást látott el a kiemelt ágazatokban, például az energia és a közlekedés területén. Megjegyezzük, hogy ezt követően történtek előrelépések annak érdekében, hogy a tanácsadási támogatást ezekre a területekre összpontosítsák, és hogy az InvestEU garancia keretében potenciálisan támogatható projektek kerüljenek fejlesztésre. Ugyanakkor nincs olyan uniós szintű szolgálat, amely aktívan a projektek felé irányítaná a befektetőket, és a fenntartható projektek generálása tekintetében a nemzeti energia- és klímatervekben rejlő potenciált nem aknázzák ki kellő mértékben (69–73. bekezdés).

4. ajánlás. Ki kell alakítani egy fenntartható projektekből álló portfóliót

A következő ajánlásokat tesszük a Bizottságnak:

- a) a tanácsadási támogatást irányítsa kiemelten azokra a területekre és ágazatokra, ahol jelentős az igény a fenntartható beruházásokra, de kevés a kapacitás a szükséges projektek létrehozásához, többek között az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén;
- b) a nemzeti energia- és klímatervek küszöbönálló felülvizsgálatakor segítsen a tagállamoknak a különböző ágazatokon és régiókon belüli beruházási igényekre vonatkozó aktualizált tervjavaslatokban szereplő információk – köztük az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló információk – teljeskörűségének és következetességének javításában.

Határidő: 2023 vége.

89 Az uniós támogatásokban részesülő beruházások fenntarthatóságának értékelésére szolgáló rendelkezések nem követik teljes mértékben a fenntartható finanszírozásra vonatkozó bevált gyakorlatokat a „jelentős károkozás elkerülését célzó elv” és az uniós taxonómiában is kidolgozott tudományos alapú környezeti és társadalmi kritériumok alkalmazása tekintetében. Megállapítottuk, hogy nincsenek következetes és kötelező előírások arra nézve, hogy az uniós költségvetésből finanszírozott minden tevékenység esetében alkalmazni kellene a „jelentős károkozás elkerülését célzó elvet”. A közös rendelkezésekről szóló rendelet és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szóló rendelet által érintett alapokra nézve bevezették ezt az elvet, a közös agrárpolitikára vonatkozó jogszabályokban viszont például nem.

A Bizottság az elv alkalmazásáról csak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kapcsán tett közzé iránymutatásokat. Ugyanakkor az elv érvényre juttatása tekintetében az uniós taxonómia kritériumainak alkalmazása a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében is opcionális. Megállapítottuk továbbá, hogy az InvestEU-n kívül az uniós kiadási programokban nincsenek az EBB által alkalmazottakhoz hasonló követelmények az egyes beruházások társadalmi és környezeti normák mentén történő értékeléséhez. Ebből következően előfordulhat, hogy ugyanazon tevékenységek esetében nem kellően szigorú vagy egymástól eltérő kritériumokat alkalmaznak a környezeti és társadalmi fenntarthatóság meghatározásához attól függően, hogy melyik uniós programból történik a finanszírozás (74–78. bekezdés).

90 Az uniós költségvetés éghajlat-politikai célokhoz való hozzájárulásának nyomon követéséhez alkalmazott kritériumok nem annyira szigorúak és tudományosan megalapozottak, mint az uniós taxonómia kritériumai, amelyek alkalmazása mellett az EBB elkötelezte magát. Az Unió azért, hogy nem alkalmazza a taxonómiát az uniós költségvetésre, alááshatja saját erőfeszítéseit, amelyekkel a fenntartható finanszírozást mozdítaná elő a magánszektorban. Emiatt fennáll annak a kockázata is, hogy túlbecsülik az uniós költségvetés éghajlat-politikai intézkedésekhez való hozzájárulását, és azt nem lehet összevetni az EBB és az InvestEU éghajlat-politikai kiadásainak követésére vonatkozó számadataival. Végezetül az Unió azt is kockáztatja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz éghajlati részéhez bevont finanszírozás nem fog megfelelni azoknak az uniós taxonómián alapuló standardoknak, amelyek az uniós zöldkötvény-standardra alkalmazandók. Ez hatással lehet arra is, hogy mennyiben hajlandó a pénzügyi piac zöldkötvényeket vásárolni és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt finanszírozni (79–81. bekezdés).

5. ajánlás. Az uniós költségvetés egészére nézve következetesen kell alkalmazni a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elvet és az uniós taxonómia szerinti kritériumokat

A következő ajánlásokat tesszük a Bizottságnak:

- a) az uniós költségvetés egészére nézve alkalmazza a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elvet;
- b) a felülvizsgált költségvetési rendeletre irányuló javaslatba építse be a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet;

- c) integrálja teljes mértékben az uniós taxonómia szerinti kritériumokat az éghajlat-politikai kiadások nyomon követéséhez használt uniós módszertanba, mihelyt azok rendelkezésre állnak;
- d) az arról szóló beszámolást, hogy a jelenlegi uniós költségvetés mennyiben járul hozzá az éghajlat-politikai intézkedésekhez, egészítse ki az éghajlathoz kapcsolódó azon uniós kiadások közzétételével, amelyek esetében 100%-os együtthatót alkalmaznak az uniós taxonómia szerinti kritériumok alapján.

Határidő: az uniós taxonómia felhatalmazáson alapuló jogi aktusainak elfogadását követően (2022).

91 Végezetül: a Bizottság csak 2021 júliusában számolt be a cselekvési terv végrehajtásáról. Ezenkívül a Bizottság nem dolgozott ki teljesítménymutatókat a cselekvési terv célkitűzéseire kapcsolódóan. Ilyen mutatók nélkül nem lehet nyomon követni az előrehaladást és értékelni a finanszírozás fenntartható beruházások felé történő átirányítása terén elért teljesítményt (27–29. bekezdés).

6. ajánlás. Nyomon kell követni a fenntartható finanszírozásra vonatkozó cselekvési tervet és a jövőbeni stratégiát, és be kell róla számolni

A következő ajánlásokat tesszük a Bizottságnak:

- a) hozzon létre közös teljesítménymutatókat, amelyek lehetővé teszik az előrehaladás jobb nyomon követését;
- b) tegyen jelentést a cselekvési terv és az esetleges új fenntartható finanszírozási stratégiák végrehajtásáról.

Határidő: 2023 vége.

A jelentést 2021. július 20-i luxembourgi ülésén fogadta el a Tony Murphy számvevőszéki tag elnökölte V. Kamara.

A Számvevőszék nevében

Klaus-Heiner LEHNE
elnök

Mellékletek

I. melléklet. A magas szintű szakértői csoport főbb ajánlásainak megjelenése a cselekvési tervben

A magas szintű szakértői csoport főbb ajánlásai		A cselekvési terv vonatkozó részei
1	Közös fenntarthatósági taxonómia létrehozása és fenntartása uniós szinten	1. intézkedés: A fenntartható tevékenységek uniós osztályozási rendszerének létrehozása
2	A befektetők feladatainak pontosítása a hosszú távú perspektíva és a fenntarthatósági preferenciák jobb figyelembevétele érdekében	4. intézkedés: A fenntarthatóság beépítése a pénzügyi tanácsadásba 7. intézkedés: Az intézményi befektetők és az eszközkezelők feladatainak pontosítása
3	A közzétételi szabályok aktualizálása a fenntarthatósági kockázatok teljesen átláthatóvá tétele érdekében, kezdve az éghajlatváltozással	7. intézkedés: Az intézményi befektetők és az eszközkezelők feladatainak pontosítása 9. intézkedés: A fenntarthatósággal kapcsolatos közzététel és a számviteli szabályalkotás megerősítése
4	A fenntartható finanszírozásra vonatkozó lakossági stratégia főbb elemei: befektetési tanácsadás, ökocímke, valamint a társadalmi felelősség szemléletének megfelelő beruházás minimumkövetelményei	2. intézkedés: Standardok és címkék létrehozása a zöld pénzügyi termékek számára 4. intézkedés: A fenntarthatóság beépítése a pénzügyi tanácsadásba
5	Hivatalos európai fenntarthatósági standardok és címkék kidolgozása és bevezetése, kezdve a zöldkövetvényekkel	2. intézkedés: Standardok és címkék létrehozása a zöld pénzügyi termékek számára
6	Az „Európai Fenntartható Infrastruktúra” létrehozása	Nincs idevágó intézkedés a cselekvési tervben
7	Irányítás és vezetés (a vállalati kultúra jobb összehangolása a hosszú távú szemlélettel)	10. intézkedés: A fenntartható vállalatirányítás előmozdítása és a rövid távú szemlélet visszaszorítása a tőkepiacokon
8	A fenntarthatóság belefoglalása az európai felügyeleti hatóságok felügyeleti megbízatásába és a kockázatokra vonatkozó nyomon követés horizontjának kiterjesztése	4. intézkedés: A fenntarthatóság beépítése a pénzügyi tanácsadásba 8. intézkedés: A fenntarthatóság beépítése a prudenciális követelményekbe

II. melléklet. Az uniós cselekvési tervben foglalt intézkedések megvalósítása és eredményei

„A fenntartható növekedés finanszírozása” című uniós cselekvési tervben foglalt intézkedések megvalósítása és eredményei

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
1. célkitűzés: A tőkeáramlás fenntartható beruházások felé történő átirányítása						
1. intézkedés Uniós taxonómia	1.	A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról szóló európai bizottsági jogalkotási javaslat megküldése a Bizottságtól a jogalkotó hatóságnak	2018, 2. negyedév / 2018, 2. negyedév		Taxonómiai rendelet a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról	
	2.	Technikai szakértői csoport (TEG) – Taxonómia: Technikai jelentés az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányulóan	2019, 1. negyedév / 2020, 2. negyedév		Uniós taxonómia az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás tekintetében	
	3.	A technikai szakértői csoport taxonómiára vonatkozó technikai jelentése a fennmaradó négy környezetvédelmi tevékenységet illetően (a feladatot mostanra a fenntartható finanszírozással foglalkozó platform vette át)	2019, 2. negyedév /?		Uniós taxonómia a víz, a hulladék, a szennyezésmegelőzés és a biológiai sokféleség témájában	
2. intézkedés	4.	A technikai szakértői csoport jelentése az uniós zöldkötvény-standardról	2019, 2. negyedév / 2020, 1. negyedév		Uniós zöldkötvény-standard	

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
Standardok és címkék	5.	A Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusa a zöldkötvény-kibocsátási tájékoztatóról	2019, 2. negyedév /?		A zöldkötvényre vonatkozó tájékoztató tartalmának szabványosítása	
	6.	A JRC technikai jelentésének tervezete a pénzügyi termékekre vonatkozó uniós ökocímkeről	?/2019, 4. negyedév		A pénzügyi termékek önkéntes, uniós szintű címkézési rendszerének létrehozása	
3. intézkedés A fenntartható befektetések előmozdítása	7.	A fenntartható beruházások támogatását célzó eszközök hatékonyságának és hatásának javítása	Ismétlődő intézkedés		Különböző uniós eszközök hatékonyságának és hatásának javulása, beleértve a fenntartható projektek kifejlesztése terén nyújtott megerősített tanácsadási kapacitást	
4. intézkedés A fenntarthatóság beépítése a pénzügyi tanácsadásba	8.	A Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusának tervezete: MiFID II. irányelv és a biztosítási értékesítésről szóló irányelv (IDD)	2018, 2. negyedév / 2020, 4. negyedév		A befektetési vállalkozások és a biztosításértékesítők a fenntarthatósággal kapcsolatos preferenciák tekintetében az ügyfelek igényeit kielégítő, alkalmas termékeket kínálnak fel. Az ügyfelek efféle preferenciáinak kötelező felmérése a biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos tanácsadás során.	

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
	9.	Az ESMA belefoglalja a fenntarthatósággal kapcsolatos preferenciákat az alkalmasság értékelésére vonatkozó iránymutatásaiba	2018, 4. negyedév / 2020, 4. negyedév		Az ESMA iránymutatásai befektetési tanácsadók és portfóliókezelők számára az ügyfelek ESG tényezőkkel kapcsolatos preferenciáira vonatkozó információgyűjtés bevált gyakorlatairól	
5. intézkedés Fenntarthatóság i referenciamutat ók	10.	Felhatalmazáson alapuló bizottsági jogi aktusok az ESG tényezőknek a referenciamutatók módszertanában történő figyelembevételéről	2018, 2. negyedév / 2020, 3. negyedév		Rendelet, amely szerint a pénzügyi referenciamutatókat közzetevő vállalatoknak ki kell fejteniük, miként tükröződnek a környezeti, társadalmi és irányítási kritériumok a referenciamutatók módszertanában	
	11.	Két újfajta éghajlati referenciamutató kialakítása	2018, 2. negyedév / 2018, 2. negyedév		Éghajlatváltozási referenciamutató (CTB) A Párizsi Megállapodáshoz igazodó uniós referenciamutató (PAB)	
	12.	A technikai szakértői csoport jelentése a referenciamutatókról	2019, 2. negyedév / 2019, 3. negyedév		Ajánlások a környezeti, társadalmi és irányítási közzétételi követelményekről és az uniós CTB és PAB referenciamutatóra vonatkozó technikai minimumkövetelményekről	

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
2. célkitűzés: A fenntarthatósági szempontok általános érvényesítése a pénzügyi kockázatkezelésben						
6. intézkedés A fenntarthatóság a minősítésekben és a piackutatásban	13.	A Bizottság eredményjelentése a hitelminősítő intézeteket érintő intézkedésekről	2019, 3. negyedév/?		Vélemény az átláthatóság fokozásához és az ESG tényezőknek a hitelminősítő intézetek által közzétett hitelminősítésekben történő jobb figyelembevételéhez szükséges intézkedésekről	
	14.	Az ESMA értékelése a hitelminősítő piac jelenlegi gyakorlatairól; az ESMA iránymutatásai a hitelminősítő intézetek ESG szempontokra vonatkozó közzétételeiről	2019, 2. negyedév / 2019, 2. negyedév		Az ESMA iránymutatásai a hitelminősítések alkalmazandó közzétételi követelményeiről és ezen iránymutatások figyelembevétele az ESMA felügyeleti tevékenysége során	
	15.	Vizsgálat a fenntarthatósági minősítésekről és kutatásról	2019, 2. negyedév / 2020, 4. negyedév		Vizsgálat a fenntarthatósági minősítésekről és kutatásról	
7. intézkedés A befektetők kötelezettségei	16.	A Bizottság rendeletre irányuló jogalkotási javaslata a pénzügyi szolgáltatási ágazaton belüli, fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről	2018, 2. negyedév / 2020, 4. negyedév		A MiFID II, UCITS, AIFMD, IDD és Szolvencia II keretrendszerek módosítása: Annak pontosítása, hogy miként integrálják az eszközközvetítők, a biztosítótársaságok és a befektetési tanácsadók a fenntarthatósági kockázatokat a meglévő szervezeti és műveleti eljárásaikba.	

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
8. intézkedés Prudenciális követelmények	17.	Az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok beépítése az intézmények kockázatkezelési politikáiba és a bankokra vonatkozó tőkekövetelmények esetleges kalibrálása, figyelembe véve ezáltal az uniós taxonómia pénzügyi stabilitásra és fenntarthatóságra vonatkozó kritériumait	2019, 4. negyedév / 2019, 2. negyedév		Az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok beépítése az intézmények kockázatkezelési politikáiba és a bankokra vonatkozó tőkekövetelmények esetleges kalibrálása, figyelembe véve ezáltal az uniós taxonómia pénzügyi stabilitásra és fenntarthatóságra vonatkozó kritériumait	
	18.	Az EIOPA arra vonatkozó értékelése, hogy miként járulhatnak hozzá a kibocsátók tevékenységeiken keresztül az éghajlatváltozásból eredő kockázatok feltárásához, méréséhez és kezeléséhez	2019, 3. negyedév / 2019, 3. negyedév		Az EIOPA arra vonatkozó véleménye, hogy miként járulhatnak hozzá a kibocsátók befektetési és jegyzési garanciavállalási tevékenységeik révén az éghajlatváltozásból eredő kockázatok feltárásához, méréséhez és kezeléséhez	
3. célkitűzés: Az átláthatóság és a hosszú távú szemlélet előmozdítása a pénzügyi és gazdasági tevékenységekben						
9. intézkedés A fenntarthatóság gal kapcsolatos közzététel	19.	A Bizottság következtetései a nyilvános vállalati beszámolásra vonatkozó célravezetőségi vizsgálatról	2019, 2. negyedév / 2021, 2. negyedév		A célravezetőségi vizsgálat következtetéseit felhasználják a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv (NFRD) felülvizsgálatáról szóló bizottsági javaslatához	

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
	20.	A nem pénzügyi információkról szóló iránymutatások felülvizsgálata a közérdeklődésre számot tartó nagy (500 munkavállaló feletti) gazdálkodó egységek éghajlatváltozással kapcsolatos információi tekintetében	2019, 2. negyedév / 2019, 2. negyedév		Az NFRD kiegészítése: iránymutatások az éghajlatváltozással kapcsolatos információk egyéb pénzügyi és nem pénzügyi információkkal való integrálásához.	
	21.	Javaslat annak előírására irányulóan, hogy az eszközközkezelők és az intézményi befektetők tegyék közzé, miként veszik figyelembe a fenntarthatósági tényezőket a befektetési döntéshozatali folyamatukban	2018, 2. negyedév / 2018, 2. negyedév		Új átláthatósági követelmények az eszközközkezelőkre és az intézményi befektetőkre vonatkozóan, az alábbiakat illetően: – a fenntarthatósági kockázatok integrálása a befektetési döntéshozatalba; – a befektetési döntések fenntarthatóságra gyakorolt főbb káros hatásainak mérlegelése; – információk arra vonatkozóan, hogy mennyiben állnak összhangban a bérezési politikák a fenntarthatósági kritériumok integrálásával;	
	22.	Az európai vállalati beszámolási laboratórium (ECRL) létrehozása az EFRAG részeként	2018, 3. negyedév / 2018, 3. negyedév		Az ECRL ösztönzi az innovációt a vállalati beszámolás területén, és elősegíti a párbeszédet a jelentéstevő vállalatok, a felhasználók és egyéb érdekelt felek között	

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
	23.	A Bizottság szisztematikusan felkéri az EFRAG-ot, hogy értékelje az új IFRS standardok fenntartható befektetésekre gyakorolt hatását	Ismétlődő intézkedés		Az IASB elnöke 2019-ben arról tájékoztatót, hogy az IFRS Alapítvány nincs felkészülve a fenntarthatósági beszámolás területére való belépésre, és a befektetők pénzügyi információk iránti igényeire kell összpontosítania. Az IASB úgy határozott, hogy a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok kidolgozásánál nem veszi figyelembe a fenntarthatósági hatásokat	
	24.	A Bizottság felkéri az EFRAG-ot, hogy vizsgálja meg a valós értéken történő értékelés észszerű számviteli alternatíváit a részesedésekből és tulajdonviszonyt megtestesítő eszközökből álló hosszú távú befektetési portfóliók esetében	2018, 2. negyedév / 2020, 1. negyedév		Az EFRAG technikai javaslatát követően a Bizottság együttműködött az IASB-val annak céljából, hogy az IFRS 9 végrehajtás utáni felülvizsgálatával összefüggésben dolgozzanak a tőkeinstrumentumok visszaforgatásának újbóli bevezetésén, az IFRS 9 IASB általi módosításaként. Az IASB 2023. január 1-jéig meghosszabbította a biztosítók számára annak lehetőségét, hogy elhalasszák az IFRS 9 alkalmazását. A biztosítókat a hosszú távú befektetők egyik jelentős csoportjaként még nem	
	25.	A Bizottság jelentése az IFRS 9 hosszú távú befektetésekre gyakorolt hatásáról	2018, 4. negyedév/?			

Intézkedés	Szám	A cselekvési terv nyomán elérni tervezett végeredmény	Tervezett/tényleges megvalósulás (állapot beillesztendő)	Állapot	Várható végeredmények	Az alkalmazás módja
					korlátozza a visszaforgatás IFRS 9 szerinti tilalma.	
10. intézkedés Fenntartható vállalatirányítás	26.	A fenntartható vállalatirányítás előmozdításának lehetséges módjait vizsgáló értékelés	2019, 2. negyedév / 2020, 1. negyedév		Tanulmány az átvilágítási követelményeknek az ellátási lánc mentén történő alkalmazásáról: 1. a vállalatok igazgatótanácsának fenntarthatósági stratégiát kell közzétennie 2. az igazgatóknak a vállalat hosszú távú érdekeinek megfelelően kell eljárniuk 3. meg kell vizsgálni a nemkívánatos rövid távú nyomást	
	27.	Az ESMA, az EBH és az EIOPA jelentése a nemkívánatos rövid távú nyomásról	2019, 1. negyedév / 2019, 4. negyedév		Tanács: a pénzügyi intézmények körében hosszabb távú szemléletet kell kialakítani a fenntarthatósággal kapcsolatos pontosabb jogszabályi rendelkezések révén	
 Időben megvalósult Késedelmesen valósult meg Nem valósult meg Ismétlődő Kötelező eszközök Önkéntes eszközök Kutatás és tanulmányok						

Forrás: Európai Számvevőszék.

III. melléklet. A cselekvési tervvel kapcsolatos legfontosabb és legújabb fejlemények

Cselekvési terv	A legfontosabb és legújabb fejlemények
1. intézkedés: A fenntartható tevékenységek uniós osztályozási rendszerének létrehozása	— 2020 márciusában a Bizottság közzétette a Taxonomy:Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance (Taxonómia: A fenntartható finanszírozással foglalkozó technikai szakértői csoport zárójelentése) című dokumentumot, amely ajánlásokat tartalmazott az uniós taxonómia kialakítására vonatkozóan. A jelentést kísérő technikai melléklet javaslatot fogalmaz meg a gazdasági tevékenységek technikai átvilágítási kritériumait illetően, amelyek jelentős mértékben hozzájárulhatnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez vagy az alkalmazkodáshoz. — A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról szóló taxonómiai rendeletet 2020 júniusában fogadták el. — A Bizottság 2020 novemberében közzétette az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó technikai átvilágítási kritériumok végrehajtásáról szóló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus tervezetét. — 2021 áprilisában a Bizottság közzétette az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó technikai átvilágítási kritériumok végrehajtásáról szóló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus módosított tervezetét. A felhatalmazáson alapuló jogi aktust 2021 júniusában fogadták el, és az 2022. január 1-jével lép hatályba.
2. intézkedés: Standardok és címkék létrehozása a zöld pénzügyi termékek számára	— 2019-ben a technikai szakértői csoport javaslatot tett egy önkéntes uniós zöldkötvény-standard létrehozására. Ez megkövetelné az olyan tevékenységek finanszírozását, amelyek megfelelnek az uniós taxonómia technikai átvilágítási kritériumainak. A kibocsátók kötelesek lennének beszámolni például a zöldkötvény révén finanszírozott tevékenységeikről. — A Bizottság 2020 júniusától októberéig nyilvános konzultációt tartott az uniós zöldkötvény-standardról. A Bizottság 2021. július 6-án nyújtotta be az uniós zöldkötvénystandardra vonatkozó jogalkotási javaslatot. — 2020 októberében a Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) elkészítette a lakossági pénzügyi termékekre vonatkozó kritériumok tervezetét a fenntarthatóként történő besorolásukhoz. Kidolgozásukat követően a kritériumokat bizottsági határozat útján fogadják el, várhatóan 2021 végén / 2022 elején. A lakossági pénzügyi termékekre vonatkozó uniós ökcímkével kapcsolatos kritériumok kidolgozása folyamatban van.
3. intézkedés: A fenntartható projektekre irányuló beruházások előmozdítása	— Az InvestEU rendelet 2021. márciusi elfogadása és az uniós költségvetésen belül az éghajlat-politikai célkitűzések érvényesítésének 30%-ra növelése.
4. intézkedés: A fenntarthatóság beépítése a befektetési tanácsadásba	— Az aktualizált ESMA-iránymutatások csak arról rendelkeznek, hogy a fenntarthatóság befektetési tanácsadásba történő beépítése „helyes gyakorlat lenne”. — A lakossági ügyfelek fenntarthatósággal kapcsolatos preferenciáinak a pénzügyi tanácsadás során történő figyelembevételéről szóló, felhatalmazáson alapuló rendeletet a Bizottság 2021. április 21-én

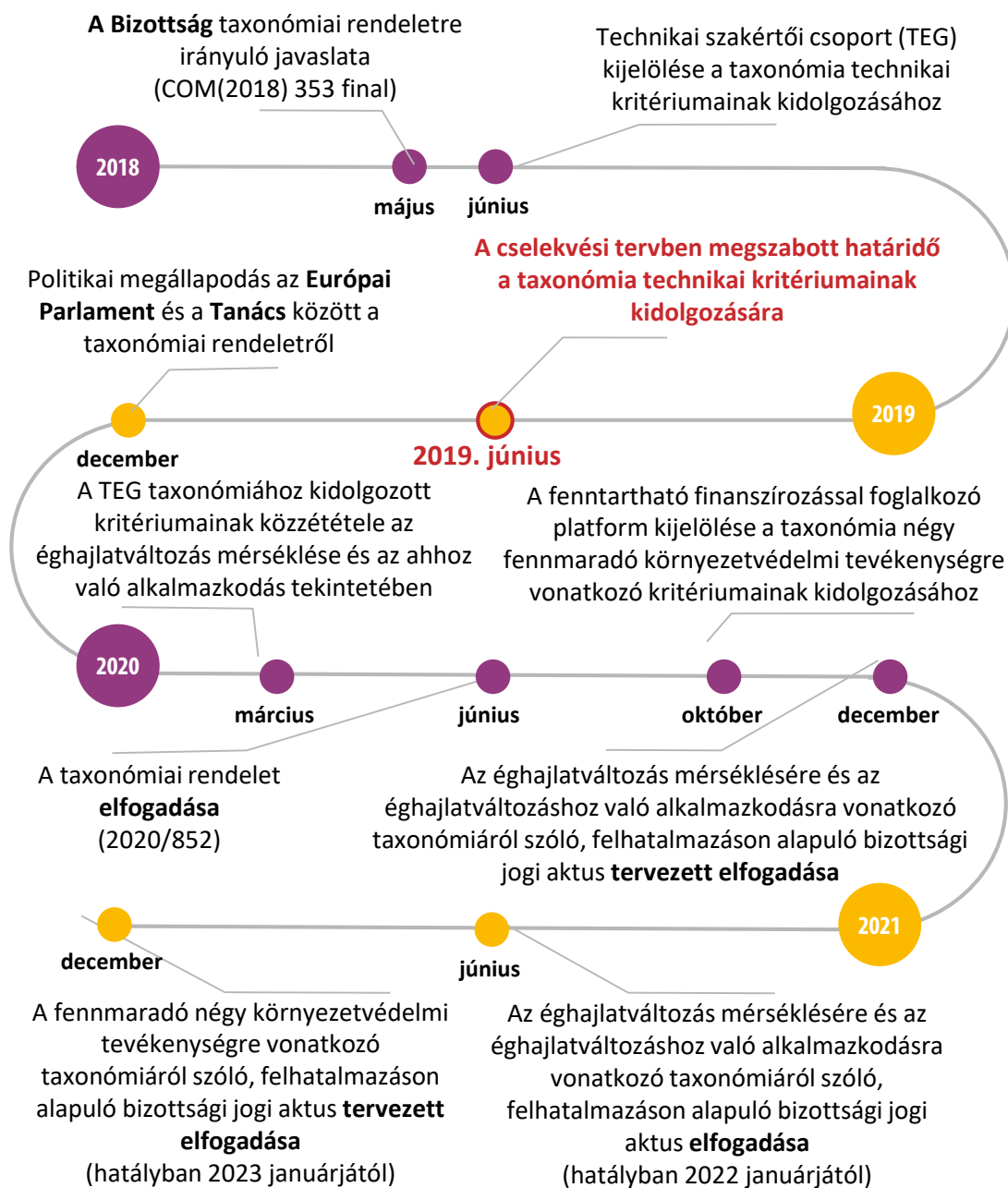
Cselekvési terv	A legfontosabb és legújabb fejlemények
	hagyta jóvá. Ezek a befektetési és a biztosítási tanácsadásra vonatkoznak.
5. intézkedés: Fenntarthatósági referenciamutatók kidolgozása	— Az éghajlati referenciamutatókról szóló, 2019. novemberi rendelet kétféle uniós éghajlati referenciamutatót hoz létre: az uniós éghajlatváltozási referenciamutatókat és a Párizsi Megállapodáshoz igazodó uniós referenciamutatókat. A rendelet emellett előírja, hogy a Bizottságnak értékelnie kell egy szélesebb körű „környezeti, társadalmi és irányítási referenciamutató” megvalósíthatóságát. — A technikai szakértői csoportnak az uniós éghajlatváltozási referenciamutatókról és a referenciamutatókra vonatkozó ESG közzétételekről szóló 2020. július 17-i zárójelentése nyomán a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadott el, meghatározva a környezeti, társadalmi és irányítási tényezőkkel kapcsolatos közzétételeket.
6. intézkedés: A fenntarthatóság jobb integrálása a minősítésekbe és a piackutatásba	— Az ESMA 2019-ben közzétette a hitelminősítői piacon belüli fenntarthatósági megfontolásokra vonatkozó technikai javaslatát, valamint a hitelminősítő intézetek esetében alkalmazandó közzétételi követelményekről szóló iránymutatásokat. — A Bizottság 2020-ban agytrösztöt jelölt ki, amelynek feladata fenntarthatósági minősítések és kutatási tanulmány készítése. — A fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújított stratégiáról szóló, a nyilvános konzultációhoz készített dokumentum szerint a Bizottság 2021 végéig jelentést szándékozik tenni arról, hogy erősíteni kell-e a keretszabályozást a hitelminősítő intézetek ESG megfontolásainak közzététele tekintetében.
7. intézkedés: Az intézményi befektetők és az eszközkezelők kötelezettségeinek pontosítása	— 2018. július 24-én a Bizottság felkérte az európai felügyeleti hatóságokat, hogy adjanak technikai javaslatot a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok esetleges módosításairól, tekintettel a fenntarthatósági kockázatoknak és a fenntarthatósági tényezőknek az egyes pénzügyi szervezetek (köztük a eszközkezelők, intézményi befektetők, biztosítótársaságok, befektetési és biztosítási tanácsadók) eljárásaiba, felépítésébe, termékfelügyeletébe és irányításába történő integrálására. — Az európai felügyeleti hatóságok 2019. április 30-án tették közzé zárójelentésüket a Bizottságnak adott technikai javaslatról. — A fenntarthatósági kockázatok integrálásáról szóló, felhatalmazáson alapuló rendeleteket a Bizottság 2021. április 21-én fogadta el.

Cselekvési terv	A legfontosabb és legújabb fejlemények
8. intézkedés: A fenntarthatóság beépítése a prudenciális követelményekbe	— A tőkekövetelményekről szóló rendelet 2019. évi módosítása nyomán az Európai Bankhatóságnak 2025 júniusáig értékelnie kell a társadalmi, illetve környezeti kockázatoknak (fizikai és átmeneti kockázatoknak) kitett eszközök és tevékenységek kockázatosságát. A társjogalkotók ezenkívül megbízták az EBH-t, hogy 2021 júniusáig mérje fel a környezeti, társadalmi és irányítási kockázatoknak a felügyeleti szerv általi felülvizsgálati és értékelési eljárásba történő lehetséges belefoglalását. — A biztosítási ágazatot illetően a Bizottság megkapta az EIOPA technikai javaslatát a fenntarthatósági kockázatoknak a biztosítótársaságok prudenciális kereteibe történő integrálására vonatkozóan, amelyet felhasználtak a 2021 áprilisában elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és 2. szintű intézkedések kidolgozásához. 2019 szeptemberében az EIOPA átfogóbb véleményt is kibocsátott a fenntarthatóságról a Szolvencia II. irányelv vonatkozásában. A Bizottság jelenleg felülvizsgálatot készít az 1. szintű intézkedésekről, és a tervek szerint 2021-ben le is zárja azt, ehhez pedig figyelembe fogja venni az EIOPA 2019. évi véleményét. — A banki, biztosítási, eszközkezelési és nyugdíjbiztosítási ágazatokat érintő fenntarthatósági kockázatok képezték a tárgyat annak a nyilvános konzultációnak, amelyet 2020-ban tartott a Bizottság a fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújított stratégiáról.
9. intézkedés: A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati közzétételek megerősítése	— 2018-ban, az Európai Bizottság felhívását követően az Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport (EFRAG) létrehozta az európai vállalati beszámolási laboratóriumot. — 2019-ben a Bizottság a fenntartható finanszírozással foglalkozó technikai szakértői csoporttól kapott információk alapján közzétette az éghajlattal kapcsolatos információkról történő beszámolásra vonatkozó iránymutatást. — A célravezetőségi vizsgálat következtetései azt mutatják, hogy a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv nem elégíti ki az érdekelt felek különböző csoportjainak – elsősorban a befektetőknek és a civil szervezeteknek – az információk iránti igényét. A befektetők számára szükséges, hogy jobban átlássák a fenntarthatósági kockázatokat. Egyes befektetők olyan pénzügyi termékeket igyekeznek kidolgozni, amelyek törekednek környezeti és társadalmi problémák kezelésére, ezért e befektetőknek szükségük van a hatásokra vonatkozó információkra. A civil szervezeteknek el kell számoltatniuk a vállalatokat az elért hatásokkal kapcsolatban, tehát hozzá kell férniük ezekhez az információkhoz. — 2020-ban az európai vállalati beszámolási laboratórium kiadta első jelentését az éghajlattal kapcsolatos jelentéstétel javításáról. A Bizottság megbízta az európai vállalati beszámolási laboratóriumot, hogy végezzen előkészítő munkálatokat az esetleges uniós nem pénzügyi beszámolási standardokra irányulóan. 2021 áprilisában a Bizottság közzétette a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvre irányuló javaslatot, felülvizsgálva a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelvet; a javaslatot a nyilvános vállalati beszámolás uniós keretrendszerének célravezetőségi vizsgálata támasztja alá. — „A Bizottság jelentése az IFRS 9 hosszú távú befektetésekre gyakorolt hatásáról”, amelyet a cselekvési terv előírányzott, még nem készült el. A Bizottság véleménye szerint ez az elemzés jelenleg nem releváns,

Cselekvési terv	A legfontosabb és legújabb fejlemények
	tekintettel a biztosítótársaságok pénzügyi eszközeinek számviteli kezeléséről szóló felülvizsgált szabályokra. — Az Európai Parlament és a Tanács 2019-ben elfogadta a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről szóló rendeletet (SFDR). A társjogalkotók felkérlik az európai felügyeleti hatóságokat, hogy 2020 decemberéig dolgozzanak ki standardokat a fenntarthatósággal kapcsolatos információkra és mutatókra vonatkozóan. Az európai felügyeleti hatóságok 2021 februárjában közzétették az SFDR szerinti közzétételek tartalmáról és módszertanáról szóló szabályozástechnikai standardok tervezetét, amelyek a Bizottság általi jóváhagyást követően 2021 márciusától lennének alkalmazandók. Emellett az európai felügyeleti hatóságoknak 2021 decemberéig standardtervezeteket kell kidolgozniuk a társadalmi kérdések, az emberi jogok, valamint a korrupció és a vesztegetés elleni küzdelem területén felmerülő káros hatásokkal kapcsolatos közzétételekre vonatkozóan. A Bizottság csak ekkor fogja elfogadni ezeket a szabályokat felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktusok útján. — 2021. július 6-án a Bizottság elfogadta a taxonómiai rendelet 8. cikkét kiegészítő, felhatalmazáson alapuló rendeletet, amely meghatározza a pénzügyi és nem pénzügyi vállalkozások által közzéteendő információk tartalmát, módszertanát és bemutatását.
10. intézkedés: A fenntartható vállalatirányítás előmozdítása és a rövid távú szemlélet visszaszorítása a tőkepiacokon	— A Bizottság kérése nyomán 2019-ben három európai felügyeleti hatóság közzétette jelentéseit a vállalati döntéshozatalon belüli rövid távú szemlélet problémájáról. Az ESMA megerősített szabályokat javasol az értékpapíripiacokon belüli indokolatlan rövid távú szemlélet kezelésére; az EBH felhívja a bankokat, hogy stratégiáikban és üzleti tevékenységeikben mérlegeljének hosszú távú perspektívákat; az EIOPA pedig arról számol be, hogy a pénzügyi piacok által a vállalatokra gyakorolt rövid távú nyomás potenciálisan rossz hatással lehet. — A Bizottság 2020-ban tette közzé a az átvilágítási követelményeknek az ellátási lánc mentén történő alkalmazásáról szóló tanulmányt, amely tájékoztat arról, hogy új, kötelező erejű követelményeket kell bevezetni, valamint közreadta az igazgatók feladatairól és a fenntartható vállalatirányításról szóló tanulmányt, amely megállapítja, hogy a rövid távú vállalati szemlélet okait bizonyos mértékig a keretszabályozásban és a piaci gyakorlatokban kell keresni. — A Bizottság 2020-ban arról tájékoztatott, hogy az ESG tényezők üzleti stratégiákba történő beépítése érdekében a Bizottság 2021-ben új kezdeményezést fog előterjeszteni a fenntartható vállalatirányításról.

Forrás: Európai Számvevőszék.

IV. melléklet. Az uniós taxonómia időrendi áttekintése

Forrás: Európai Számvevőszék.

V. melléklet. Nemzeti energia- és klímatervek (NEKT): a beruházási igények tagállami becslése és ismertetése

Tagállamok	A beruházási igények leírása	Összeg
Ausztria	A becsült teljes beruházási volumen az energiaunió egyes dimenziói vonatkozásában a 2030-ig tartó időszakra. A NEKT nem tartalmaz általános értékelést a szükséges beruházás finanszírozási forrásaira vonatkozóan.	166–173 milliárd euró
Belgium	Beruházási igények hat területre vonatkozóan megadva (digitális átállás, kiberbiztonság, oktatás, egészségügy, energia, mobilitás); nincsenek egymással összekapcsolva az igényekre vonatkozó becslések és a végleges nemzeti energia- és klímatervben rögzített intézkedések	144–155 milliárd euró
Bulgária	Teljes beruházási igény a 2021 és 2030 közötti időszakra; hiányoznak az információk a következőkre vonatkozóan: költségtípusok és a becslés módszertana; a költségek dimenziónkénti lebontása; valamint a modell és az előfeltevések alapjául szolgáló logika; az egyes forrásokból fedezendő beruházási igények hányadai.	42,7 milliárd euró
Horvátország	A teljes beruházás megbecslése a 2021 és 2030 közötti időszakra; a beruházási költségek és források részleges elemzése	19 milliárd euró (141 milliárd horvát kuna)
Ciprus	A szükséges beruházások becsült összköltsége (beleértve az uniós forrásokat, a nemzeti finanszírozást és a magánfinanszírozást)	1,4 milliárd euró
	A becsült szükséges finanszírozás (beleértve az uniós forrásokat és a nemzeti finanszírozást)	0,7 milliárd euró
Csehország	A becsült összes beruházás ; nincs általános áttekintés a beruházási igényekről és a finanszírozásról; nincsenek információk a piaci kockázatokról.	0,038–0,19 milliárd euró (1–5 milliárd cseh korona)
Dánia	Az energiaügyi megállapodás által elindított, kumulált állami és magánberuházások (lakossági, ipari, villamos energia, gáz és távfűtés)	13–24 milliárd euró (100–180 milliárd dán korona)
Észtország	Az állami szektor kiadási igényei 2021 és 2030 között az energiaágazaton belüli intézkedések végrehajtásához	226 millió euró/év
Finnország	A terv meghatározza az alábbi ágazati beruházási igényekre vonatkozó becsült számokat (vasúti infrastruktúra, bioüzemanyagok előállítása, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia, a villamosenergia-hálózat iránti kereslet hozzávetőleges becslése). A terv nem tartalmazza a 2020 és 2030 közötti időszakra szükséges összes	11 milliárd euró

Tagállamok	A beruházási igények leírása	Összeg
	becsült beruházást. A terv nem szolgál teljes körű részletekkel a célkitűzés eléréséhez szükséges beruházások forrásait illetően.	
Franciaország	Összköltség (épületek, közlekedés, energia és villamosenergia-hálózatok)	2019–2023: 46 milliárd euró/év 2024–2028: 64 milliárd euró/év 2029–2033: 85 milliárd euró/év
Németország	További beruházások az éghajlat-politikai programban a 2021 és 2030 között az átalakulás területén tervezett szakpolitikákból és intézkedésekből eredően (a végfelhasználói kereslet ágazataiban ez a szám ugyanebben az időszakban 184 milliárd euró); a terv nem tartalmaz becslést a nem energetikai vonatkozású beruházási igényekről az olyan ágazatok tekintetében, mint a mezőgazdaság és az ipar	95,2 milliárd euró
Görögország	A nemzeti energia- és klímaterv kulcsfontosságú területein a 2020 és 2030 közötti időszakban végrehajtandó beruházásokra vonatkozó becslések; a terv nem tartalmaz elemzést a beruházási igények és a rendelkezésre álló finanszírozási források közötti különbségről	43,8 milliárd euró
Magyarország	A vizsgált időszakban (2016–2040) a pótlólagos, teljes diszkontált rendszerköltség (kiegészítő intézkedésekkel)	57 milliárd euró/20 401 milliárd forint (melynek éves átlagos értéke 1,64 milliárd euró/582,9 milliárd forint)
Írország	A 2018 és 2027 közötti nemzeti fejlesztési terv meghatározza a tízéves időszakra előirányzott éghajlat-politikai intézkedésekkel kapcsolatos beruházási prioritásokat ; a végleges NEKT nem értékeli a meghatározott célok és törekvések megvalósításához szükséges összesített beruházási igényt (a kiegészítő intézkedésekkel), bár hangsúlyozza a magánberuházások mozgósításának szükségességét.	21,8 milliárd euró
Olaszország	2017 és 2030 között a nemzeti energiarendszerhez szükséges halmozott további beruházás	180 milliárd euró
Lettország	A 2030-ra kitűzött energetikai célértékek eléréséhez szükséges beruházás	8,2 milliárd euró
Litvánia	Finanszírozási igények a 2021 és 2030 közötti időszakra tervezett szakpolitikákhoz és intézkedésekhez (energiahatékonyság, közlekedés, mezőgazdaság és erdészet, ipar, hulladékgazdálkodás, az ÜHG-kibocsátás csökkentésére irányuló intézkedések, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás)	Teljes forrásszükséglet: 14 milliárd euró Közfinanszírozási igény: 9,8 milliárd euró

Tagállamok	A beruházási igények leírása	Összeg
Luxemburg	Az energiahatékonyság és a megújuló energia terén végrehajtandó beruházások (különböző forgatókönyvek) bemutatása 2040-ig; a terv nem említ egyéb, az üvegházhatású gázokkal kapcsolatos csökkentési intézkedéseket, például a tömegközlekedésre irányuló beruházásokat; a finanszírozási források nem kapcsolódnak következetesen szakpolitikai célkitűzésekhez; a terv nem tesz különbséget a magánszektorbeli és az állami finanszírozási források között. Ezért nem lehet számszerűsíteni a NEKT intézkedéseinek államháztartásra gyakorolt közvetlen hatását.	7,95 milliárd euró
Málta	A kormányzat által a 2018 és 2030 közötti időszakban viselt összes nem diszkontált költség (beruházási költségek ágazatonként, a beruházások technológiánként felosztva, a háztartásokon belüli éves beruházások); a végleges terv tartalmaz egy bontást a finanszírozási forrásokról, de nem kellő részletességgel. A finanszírozás túlnyomó részének forrása hallgatólagosan az állami költségvetés, amely mellett szükség esetén lehetőség van uniós finanszírozásra, de nincsenek további információk arra vonatkozóan, hogy a beruházási igény mekkora hányadát fedeznék adott esetben uniós szintű finanszírozási programokból.	1,66 milliárd euró
Hollandia	Kumulatív beruházások 2019–2030 (klaszter: épített környezet, új építkezések, meglévő nem lakáscélú épületek, meglévő lakások, mobilitás, megújuló üzemanyagok, az elektromos járművek előmozdítása, teherszállítás, mezőgazdaság és földhasználat, ipar, villamosenergia-termelés stb.)	56–75 milliárd euró
Lengyelország	Beruházási igény a 2021–2030 évekre	körülbelül 195 milliárd euró
Portugália	Becsült összesített és további beruházások az energiaágazat semlegességéhez 2016 és 2030 között (villamos energia, közlekedés, építőipar, egyéb); a terv nem szolgál részletekkel arra vonatkozóan, hogy milyen módszertan alkalmazásával jutottak ezekre a becslésekre; nincsenek információk a regionális költségvetésekből származó forrásokról	További beruházások: 10,8–14,7 milliárd euró Összesítve: 407–431 milliárd euró
Románia	Teljes beruházási érték a 2021 és 2030 közötti időszakban (energiakereslet, villamosenergia-hálózatok, erőművek, gőzkazánok); a terv részleges értékelést tartalmaz a beruházási igényről és a kiadásokról, a finanszírozási forrásokról és egyéb releváns információkról.	Körülbelül 150 milliárd euró

Tagállamok	A beruházási igények leírása	Összeg
Szlovákia	A megújuló energiaforrásokra vonatkozó célértékek megvalósításához szükséges beruházások összköltsége ; az azonosított beruházási igények nem kapcsolódnak össze következetesen a potenciális finanszírozási forrásokkal.	4,3 milliárd euró
	Középületek felújítása: az állami szektoron belüli intézkedésekhez szükséges finanszírozás teljes becsült összege a 2021 és 2030 közötti időszakra	1,24 milliárd euró
	A villamosenergia-termelés dekarbonizációjával kapcsolatos beruházási költségek	0,18 milliárd euró/év
	A hőtermelés dekarbonizációjával kapcsolatos beruházási költségek	0,25 milliárd euró/év
Szlovénia	A 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó teljes beruházási igény áttekintése A terv nem nyújt átfogó áttekintést az egyes beruházási területekre vonatkozó számszerűsített finanszírozási forrásokról, és nem elemzi a különféle finanszírozási források egymást kiegészítő jellegét sem. A terv nem tartalmaz értékelést a regionális szintű beruházási forrásokról.	22 milliárd euró
Spanyolország	Az integrált nemzeti energia- és klímaterv 2021 és 2030 közötti célkitűzéseinek megvalósításához szükséges összes beruházás (megtakarítás és hatékonyság, megújuló energia, hálózatok és villamosítás, egyéb intézkedések)	241 milliárd euró
Svédország	A villamosenergia-termelési kapacitás és az elosztási infrastruktúra kivételével a NEKT nem tartalmaz értékelést a Svédország éghajlat- és energiapolitikai céljainak megvalósítására irányuló beruházási igényekről, illetve finanszírozási forrásokról.	14,5 milliárd euró (150 milliárd svéd korona)

Forrás: Európai Számvevőszék.

VI. melléklet. A fenntartható gazdaságra való átállás finanszírozásáról szóló új bizottsági stratégia

2021 júliusában a Bizottság közzétette a „A fenntartható gazdaságra való átállás finanszírozásáról szóló stratégiát”, más néven a „fenntartható finanszírozásra vonatkozó 2021. évi stratégiát”. Ebben a dokumentumban a Bizottság elismeri, hogy a 2018. évi cselekvési terv végrehajtásához több munkára van szükség, és megerősíti elkötelezettségét ennek véghezviteléhez. A Bizottság megítélése szerint a fenntartható finanszírozást ösztönző új stratégiai dokumentumra van szükség, egyrészt az új globális kontextus miatt, másrészt mert ma már világosabb fogalmat alkotunk arról, hogy mi szükséges a fenntarthatósági célok eléréséhez.

A fenntartható finanszírozásra vonatkozó 2021. évi stratégia szerint a következő négy területen van szükség további fellépésre:

A fenntarthatóságra való átállás finanszírozása

Ez a stratégia eszközöket és szabályokat biztosít a gazdaság valamennyi szereplője számára átállási tervük finanszírozásához és az éghajlattal kapcsolatos, illetve átfogó környezeti céljaik eléréséhez, függetlenül attól, hogy mi a kiindulási pontjuk.

Inkluzivitás

Ez a stratégia az egyének, valamint a kis- és középvállalkozások igényeit igyekszik kielégíteni és lehetőségeket biztosít számukra a fenntartható finanszírozási forrásokhoz való jobb hozzáféréshez.

A pénzügyi szektor rezilienciája és hozzájárulása

Ez a stratégia meghatározza, hogy maga a pénzügyi szektor hogyan járulhat hozzá a zöld megállapodás céljainak eléréséhez, míg maga is reziliensebbé válik és küzd a zöldrefestés ellen.

Globális törekvés

Ez a stratégia meghatározza, hogyan segíthető elő nemzetközi konszenzus kialakítása egy a fenntartható finanszírozásra vonatkozó ambiciózus globális menetrend kapcsán.

Forrás: Európai Számvevőszék, az Európai Bizottság adatai alapján.

E négy prioritáson belül a Bizottság részletesebben a következő fellépéseket tervezi a fenntartható finanszírozási keret konszolidálásához és véglegesítéséhez:

- 1) A gazdasági szereplők támogatása az átállásra irányuló intézkedések finanszírozásában (1. fellépés)
 - a) A fenntarthatóság felé vezető úton az történő átállásra irányuló intézkedések elismerése
 - b) Az uniós taxonómiába további, a felhatalmazáson alapuló jogi aktus által még nem érintett fenntartható tevékenységek felvétele
 - c) A fenntartható finanszírozási standardok és címkék keretének bővítése

- 2) A fenntartható finanszírozáshoz való jobb hozzáférés biztosítása egyének és kisebb vállalatok számára (2. fellépés)
 - a) Az egyéni befektetők és a kkv-k fenntartható finanszírozáshoz való hozzáférési lehetőségeinek erősítése
 - b) A fenntartható finanszírozáshoz való hozzáféréshez a digitális technológiák által nyújtott lehetőségek kiaknázása
 - c) Nagyobb biztosítási védelem nyújtása az éghajlati és környezeti kockázatokkal szemben
 - d) Hiteles társadalmi beruházások támogatása
 - e) Nagyobb kockázatmegosztás a köz- és magánberuházók között, zöld költségvetés-tervezési eszközök használata a tagállamok által, valamint az éghajlattal és a biodiverzitással kapcsolatos szempontok erősítése az uniós költségvetés egészében
- 3) A pénzügyi szektor ösztönzése arra, hogy hozzájáruljon a zöld megállapodás céljainak eléréséhez (3., 4. és 5. fellépés)
 - a) A fenntarthatósági kockázatokkal szembeni gazdasági és pénzügyi reziliencia növelése (pénzügyi beszámolás és számvitel, hitelminősítések, fenntarthatósági kockázatok bankok és biztosítók általi kezelése, pénzügyi stabilitás)
 - b) A pénzügyi szektor fenntarthatóságra történő átálláshoz való hozzájárulásának gyorsítása (i. a pénzügyi intézmények közzétételei, a befektetők vagyonkezelői kötelezettségei, az ESG-kutatás és -minősítések összehasonlíthatósága, ii. a „zöldrefestés” kockázatának nyomon követése, a tőkeigények és -áramlások mérése)
- 4) A fenntartható finanszírozásra vonatkozó nemzetközi konszenzus előmozdítása (6. fellépés)
 - a) Részvétel nemzetközi fórumokon
 - b) A fenntartható finanszírozással foglalkozó nemzetközi platform (IPSF) használata
 - c) Támogatás nyújtása alacsony és közepes jövedelmű országoknak

A fenntartható finanszírozásra vonatkozó 2021. évi stratégia következő fellépéseinek és intézkedéseinek releváns végrehajtása a jövőben megoldást kínálhat különjelentésünk észrevételeivel és ajánlásaival kapcsolatban:

Különjelentésünkben tett észrevételeink és ajánlásaink témái	A fenntartható finanszírozásra vonatkozó 2021. évi stratégia bizottsági fellépései és intézkedései
A cselekvési terv intézkedéseinek lezárása	1. c): A Bizottság az uniós taxonómiára vonatkozó első felhatalmazáson alapuló jogi aktus által nem érintett fenntartható tevékenységeket technikai vizsgálati kritériumokkal egészíti ki.
	1. d): A Bizottság elfogad egy másik, az uniós taxonómiára vonatkozó felhatalmazáson alapuló jogi aktust, amely lefedi a fennmaradó négy környezeti célkitűzést.
	3. a): A Bizottság további lépéseket tesz olyan pénzügyi beszámolási standardok érdekében, amelyek megfelelően tükrözik a fenntarthatósági kockázatokkal kapcsolatos standardokat, és ösztönzi a természetitőke-számlavezetést.
	3. b): A Bizottság lépéseket tesz annak biztosítása érdekében, hogy mind a hitelminősítések során, mind a hitelminősítési kilátásokban szisztematikusan és átláthatóan figyelembe vegyék a releváns ESG-kockázatokat.
	3. c): A Bizottság módosításokat fog javasolni a tőkekövetelményekről szóló rendelethez és a tőkekövetelmény-irányelvhez annak érdekében, hogy az ESG-tényezőket konzisztensen figyelembe vegyék a bankok kockázatkezelési rendszereiben.
	3. d): A Bizottság módosításokat fog javasolni a Szolvencia II. irányelv küszöbönálló felülvizsgálata (2021) során, hogy a fenntarthatósági kockázatokat konzisztensen integrálják a biztosítók prudenciális keretébe.
	4. c): A Bizottság lépéseket tesz a környezeti, társadalmi és irányítási szempontú piackutatás és minősítés rendelkezésre állásának, integritásának és átláthatóságának javítása érdekében.
A megfelelésre és az ellenőrzésre vonatkozó rendelkezések egyértelműbbé tétele	5. a): A Bizottság lehetővé teszi, hogy a felügyeleti szervek kezeljék a zöldrefestés kérdését a következők révén: a zöldrefestési kockázatok nyomon követése, és az illetékes hatóságok rendelkezésére álló jelenlegi felügyeleti és jogérvényesítési eszköztár értékelése és felülvizsgálata az európai felügyeleti hatóságok támogatásával, annak biztosítása érdekében, hogy a felügyeleti hatáskörök, képességek és kötelezettségek a célnak megfelelőek legyenek
Egy fenntartható projektekből álló portfólió kialakítása	2. a): A Bizottság törekszik arra, hogy a lakossági befektetők és a kkv-k jobban hozzáférhessenek a fenntartható finanszírozási lehetőségekhez. – az Invest EU program kockázatmentesítési mechanizmusokat bocsát rendelkezésre, míg az „Egységes piac” program kkv-pillére tanácsadási szolgáltatásokat nyújt a kkv-knak az Enterprise Europe Network (EEN) nevű hálózat és a közös klaszterkezdemenyezés révén

Különjelentésünkben tett észrevételeink és ajánlásaink témái	A fenntartható finanszírozásra vonatkozó 2021. évi stratégia bizottsági fellépései és intézkedései
	2. e): A Bizottság zöld költségvetés-tervezési és kockázatmegosztási mechanizmusokat dolgoz ki – Az InvestEU program kockázatvállalási kapacitást és a kapcsolódó tanácsadási kezdeményezésekhez támogatást biztosít az EBB Csoport, a nemzeti fejlesztési bankok és más pénzügyi intézmények számára.
Az uniós költségvetés egészére nézve a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elv és az uniós taxonómia szerinti kritériumok következetes alkalmazása	2. e): A Bizottság zöld költségvetés-tervezési és kockázatmegosztási mechanizmusokat dolgoz ki. – A Bizottság elkötelezett aktualizált és megbízhatóbb nyomon követési módszertan kidolgozása mellett mind az éghajlat, mind a biodiverzitás terén. A nyomon követési módszertanok alapvető fontosságúak annak figyelemmel kíséréséhez, hogy a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret éghajlati és biodiverzitási kiadásai igazodnak-e az Unió ambícióihoz
A fenntartható finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv és a jövőbeni stratégia nyomon követése, és az ezekről való beszámolás	5. b): A Bizottság megbízható nyomonkövetési keretrendszert dolgoz ki az uniós pénzügyi rendszer által elért haladás méréséhez. 5. c): A Bizottság tökéletesíteni fogja a hatóságok közötti együttműködést annak érdekében, hogy közös megközelítést dolgozzanak ki a rendezett átállás nyomon követéséhez, illetve annak figyelemmel kíséréséhez, hogy az uniós pénzügyi rendszer milyen mértékben igazodik a zöld megállapodás céljaihoz.

Forrás: Európai Számvevőszék.

Mozaikszavak és rövidítések

EBB: Európai Beruházási Bank

ECRL: Európai vállalati beszámolási laboratórium

EFFRAG: Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport

EKB: Európai Központi Bank

ESBA: Európai Stratégiai Beruházási Alap

ESG: Környezeti, társadalmi és irányítási (*Environmental, Social, Governance*)

ESMA: Európai Értékpapírpiaci Hatóság

EU ETS: Az Unió kibocsátáskereskedelmi rendszere

EU: Európai Unió

HLEG: Magas szintű szakértői csoport

IFRS: Nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok

JRC: Közös Kutatóközpont

NEKT: Nemzeti energia- és klímaterv

NFRD: A nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv

RRF: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz

TEG: Technikai szakértői csoport

TPK: Többéves pénzügyi keret

ÜHG: Üvegházhatású gáz

Glosszárium

A jelentős károkozás elkerülését célzó elv: Az az elv, amely szerint a gazdasági tevékenységek nem veszélyeztethetik jelentősen a környezetvédelmi vagy társadalmi célokat.

Az éghajlatváltozás mérséklése: Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése vagy korlátozása az éghajlatra gyakorolt hatásuk miatt.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás: Az országok és a közösségek éghajlatváltozással szembeni sebezhetőségének csökkentése az éghajlatváltozás hatásainak elnyelésére való képességük fokozása révén.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok: Az éghajlatváltozás, valamint az alacsony kibocsátású társadalomra való áttérés lehetséges kedvezőtlen hatásai.

Éghajlat-politikai intézkedés: Az éghajlatváltozást és annak hatásait kezelni hivatott intézkedés.

Éghajlat-politikai kiadások követése: Az éghajlat-politikai intézkedésekre fordított kiadásokkal kapcsolatos célértékek felé történő előrehaladás nyomon követése.

Éghajlatváltozás: A Föld éghajlati rendszerében bekövetkező változások, amelyek új hosszú távú időjárási mintázatokat eredményeznek.

Európai zöld megállapodás: Az Unió 2019-ben elfogadott növekedési stratégiája, amely célul tűzi ki, hogy 2050-re klímasemlegessé váljon.

Fenntartható befektetés: Olyan gazdasági tevékenységbe történő befektetés, amely hozzájárul valamely környezeti vagy társadalmi célhoz, feltéve, hogy az adott beruházás az említett célok egyike tekintetében sem okoz jelentős kárt, és a befektetést befogadó vállalat a jó irányítás elveit követi.

Fenntartható fejlődés: A fejlődésnek az a koncepciója, amely figyelembe vesz olyan hosszú távú követelményeket is, mint az eredmények tartóssága, a környezet és a természeti erőforrások megóvása, valamint a társadalmi és gazdasági igazságosság.

Fenntartható finanszírozás: A környezeti, társadalmi és irányítási megfontolások beépítése a pénzügyi ágazaton belüli üzleti és befektetési döntésekbe.

Fenntarthatósági jelentés: Egy vállalat vagy szervezet jelentése tevékenységeinek gazdasági, környezeti és társadalmi hatásairól és a fenntarthatósági kockázatoknak való kitettségéről.

Fenntarthatósági kockázatok: Olyan környezeti, társadalmi vagy irányítási esemény vagy körülmény, melynek bekövetkezése, illetve fennállása ténylegesen vagy potenciálisan lényeges negatív hatást gyakorolhat a befektetés értékére.

InvestEU: Beruházástámogatási mechanizmus, amelynek célja magánberuházások mozgósítása az Unió számára stratégiai fontosságú projektekhez. 2021-ben lépett az ESBA helyébe.

Klímasemlegesség: Az a helyzet, amikor az emberi tevékenységek nem eredményeznek nettó éghajlati hatást.

Környezeti, társadalmi és irányítási tényezők: A befektetők és egyéb érdekelt felek által egy vállalat nem pénzügyi teljesítményének értékeléséhez használt standardok.

Rövid távú szemlélet: A vállalatvezetők és a pénzügyi piacok rövid távú horizontra való összpontosítása, amelynek során a cég hosszú távú növekedésével szemben előbbre sorolják a részvényesek rövidtávú érdekeit.

Uniós taxonómia: Európai uniós osztályozási rendszer, amely meghatározza, mennyiben fenntarthatóak környezeti szempontból a gazdasági tevékenységek.

Üvegházhatású gáz: A Föld légkörében található gázok – többek között szén-dioxid és metán –, amelyek sugárzást nyelnek el és bocsátanak ki, csapdába ejtik a hőt, és így az ún. „üvegházhatás” révén felmelegítik a Föld felszínét.

Zöldrefestés: Arra vonatkozó indokolatlan állítás, hogy egy adott termék támogatja a környezetet és megfelel a környezetvédelmi normáknak.

A Bizottság és az EBB válaszai

<https://www.eca.europa.eu/hu/Pages/DocItem.aspx?did=59378>

Időrendi áttekintés

<https://www.eca.europa.eu/hu/Pages/DocItem.aspx?did=59378>

Ellenőrző csoport

Ellenőrzéseinek eredményeit a Számvevőszék különjelentésekben mutatja be, amelyek egy adott költségvetési területhez kapcsolódó uniós szakpolitikákkal és programokkal, illetve az irányítással kapcsolatos kérdésekkel foglalkoznak. Hogy ellenőrzési munkája maximális hatást érjen el, témái megválasztásakor és feladatai megtervezésekor a Számvevőszék tekintetbe veszi a teljesítmény-, illetve szabályszerűségi kockázatokat, az érintett bevétel vagy kiadás nagyságát, a várható fejleményeket, valamint a politika és a nagyközönség érdeklődését.

Ezt a teljesítmény-ellenőrzést az uniós finanszírozásra és igazgatásra szakosodott, Tony Murphy számvevőszéki tag elnökölte V. Kamara végezte. Az ellenőrzést Eva Lindström számvevőszéki tag vezette Katharina Bryan kabinetfőnök és Andrzej Robaszewski, a kabinet közigazdásza, Ralph Otte ügyvezető, Martin Puc feladatfelelős, Tomasz Plebanowicz helyettes feladatfelelős, valamint James Mcquade, Laura Kaspar, Dana Šmíd Foltýnová, Mircea-Cristian Martinescu és Jan Olšakovský számvevők támogatásával. Illusztrációk: Jesús Nieto Muñoz Nyelvi támogatás: Adrian Williams; titkársági feladatok: Valérie Tempez-Erasmí és Monika Elsner.

Eva Lindström

Katharina Bryan

Andrzej Robaszewski

Ralph Otte

Martin Puc

Tomasz Plebanowicz

Laura Kaspar

Jan Olšakovský

Jesús Nieto Muñoz

Adrian Williams

Monika Elsner

SZERZŐI JOGOK

© Európai Unió, 2021.

Az Európai Számvevőszék dokumentumainak felhasználását [a nyíltadat-politikáról és a dokumentumok további felhasználásáról szóló 6-2019. sz. számvevőszéki határozat](#) szabályozza.

Ellenkező rendelkezés (pl. az egyedi szerzői jogi nyilatkozatokban foglaltak) hiányában az Európai Unió tulajdonában lévő számvevőszéki tartalmak a [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenc](#) alá tartoznak. Ennek értelmében a további felhasználás a forrás és a változtatások megfelelő feltüntetésével megengedett. A dokumentumok további felhasználásakor azok eredeti értelme és mondanivalója nem torzulhat. A Számvevőszék nem vonható felelősségre a továbbfelhasználás esetleges következményeiért.

Ha az adott tartalomban azonosítható magánszemélyek is érintettek (például ha egy kép a Számvevőszék munkatársait ábrázolja) vagy harmadik fél is szerepel a források között, adott esetben további szerzői jogokat is figyelembe kell venni. Amennyiben engedély kiadására kerül sor, az érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és annak egyértelműen tartalmaznia kell a felhasználással kapcsolatos esetleges korlátozásokat.

Az olyan tartalmak felhasználásához vagy reprodukálásához, amelyek nem az Európai Unió tulajdonát képezik, közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

1., 2., 3., 4., 6. ábra, a II. melléklet táblázata és a VI. melléklet: ikonok: [Pixel perfect](#), <https://flaticon.com>.

Az iparjogvédelem alatt álló szoftverek és dokumentumok – pl. szabadalmak, márkajelzések, bejegyzett formatervezési minták, logók és nevek – nem tartoznak a Számvevőszék továbbfelhasználási politikájának hatókörébe, így azok engedélyét a felhasználó nem kapja meg.

Az Európai Uniónak az europa.eu címtartomány alatt található intézményi weboldalai külső oldalakra mutató hivatkozásokat is tartalmaznak. Ezek nem tartoznak a Számvevőszék hatáskörébe, ezért ajánlott elolvasni az ott közzétett adatvédelmi és szerzői jogi rendelkezéseket.

Az Európai Számvevőszék logójának használata

Az Európai Számvevőszék logója kizárólag a Számvevőszék előzetes hozzájárulásával használható fel.

PDF	ISBN 978-92-847-6620-8	ISSN 1977-5733	doi:10.2865/124529	QJ-AB-21-020-HU-N
HTML	ISBN 978-92-847-6591-1	ISSN 1977-5733	doi:10.2865/827292	QJ-AB-21-020-HU-Q

A nulla nettó kibocsátású gazdaságra történő áttéréshez jelentős köz- és magánberuházásokra lesz szükség. Megvizsgáltuk, hogy a megfelelő intézkedéseket hozta-e meg a Bizottság annak érdekében, hogy a finanszírozás fenntartható beruházásokra irányuljon. Megállapításunk szerint következetesebb uniós fellépésre van szükség. Miközben a Bizottság intézkedései – helyesen – elsősorban a piaci átláthatóság növelésére irányultak, ezeket a fellépéseket nem kísérték olyan intézkedések, amelyek kezelnék a nem fenntartható gazdasági tevékenységek költségének kérdését, és több fellépés is késedelmet szenvedett. Ezenkívül a Bizottságnak következetes kritériumokat kell alkalmaznia ahhoz, hogy meghatározza, mennyire fenntarthatóak az uniós költségvetésből finanszírozott beruházások, és hogy inkább a fenntartható beruházási lehetőségek megteremtésére irányítsa erőfeszítéseit. Jelentésünk hozzájárulhat a fenntartható gazdaságra való áttérés finanszírozásáról szóló 2021. évi stratégia végrehajtásához.

A Számvevőszék különjelentése az EUMSZ 287. cikke (4) bekezdésének második albekezdése alapján.

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Telefon: +352 4398-1

Megkeresés: eca.europa.eu/hu/Pages/ContactForm.aspx

Weboldal: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors